ԹՐ. ՏԱՐԻ 3409 (Ն. Տ.) 6 ՅՈՒԼԻՍ 1895 — 24 ՅՈՒՆԻՍ 1895 — 13 ՄՈՒՀԱՐՐԻՄ 1313 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՁ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընդհանուր թղթոյ վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դաւառաց ոչ-պատարի ծախքը միօրինակ	50

Խմբագրութեան հասցէն՝ Գալաթիա՝ այլ գրութիւն չեն տրուիր

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԿՏԱԿՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Ս. Պատրիարք Հայրը շատ գեղեցիկ յորդորանով մը փակեց հինգշաբթի օրուան գրական հանդէսը, յիշեցնելով թէ քանի մը տարի առաջ ալ, առիթ ունեցած ըլլալով խօսիլ Իզմիրեանց մշակութասիրաց պահուն, նոյն հրաւէրը ուղղած էր մեր հարուստներուն հետեւելու բարեյիշատակ Յովսէփ Իզմիրեանցի օրինակին։ Այս կտակը, ըսաւ, յարգելի է ոչ թէ իր յատկացուցած դուժարին քանակութեամբը, այլ անոր գրգիռ եղող ոգւոյն ու զգացման տեսակէտով, որ քաջալերող կը հանդիսանայ հայ դպրութեանց և հայ մատենագիրներուն։ Իր խօսքերը, նուրբ ձեւի մը տակ ու փափուկ շեշտերով, արդար գնահատութիւն մը էին, եթէ ոչ գանգատ մը, մեր մեծատուններուն նկատմամբ որոնց մէջ մինչեւ այսօր չէ գտնուած մէկը,—գնե վերջին ինը տարիներու միջոցին յոլով կը գործադրուի Իզմիրեանց կտակը,—որ գրական մշակութակ մին ալ ինք հաստատել ուզած ըլլայ։ Ն. Սրբազնութիւնը մասնաւորապէս ի վեր առաւ սա պարագան, թէ կտակներու մասին արեւմտեան հայերս շատ ետ մնացած ենք մեր արեւելեան տոհմակիցներէն որոնց բազմապիսի կտակներուն լուրերը կիմանանք շարունակ։

Սահակ Մեսրոպեան ազգի հանդիսաւոր օրը, սակաւաթիւ՝ բայց նշանակալից գումարման մը մէջ ուր մեր վարչական ժողովները, եկեղեցականութիւնը, մամուլը, գրագէտները, դրամատերները, ամենքն ալ իրենց ներկայացուցիչներն ունէին, նախագահ Սրբազանին հայկական դիտողութիւնը ու սրատաքուխ հրաւէրը, որոնք պատկառանօք լսուեցան, պէտք է որ իրենց արձագանգը գտնեն ժողովարահին շրջափակէն դուրս ալ։ Եւ ասոր համար հանդէսին համարատուութեան մէջ գանոնք յիշելէ ետք, այսօր վերստին չեշտելը հաճելի պարտականութիւն մը կը սեպնէք։ Իրաւ է թէ լրագրական սիւնակներու մէջ այդ խօսքերու ամփոփումը նոյն ազդեցութիւնը չի կրնար ունենալ ընթերցողներու մտքին ու սրտին վրայ ինչ որ ունեցան արտասանուած պահուն, ունկընդիրներուն վրայ, մանաւանդ երբ բոլոր հանդիսականք, յոտնկայս ու գլխաբաց, ձայնակցեցան հոգեհանգիստեան աղօթքին որ արտասանուեցաւ ի յիշատակ Իզմիրեանց բարերարին որուն պատկերը կախուած էր ժողովարահին ճակատը, նախագահական սեղանին վերեւ։ Ճշմարիտ հաճոյք մը չէ՞ ամէն հարուստի համար մտածել թէ իր ունեցածէն շատ քիչ բաժին մը իսկ հանելով, ինքն ալ կընայ արժանանալ նոյն օրհնութիւններուն, նոյն համակիր յիշատակութեան, սերունդէ սերունդ։ Ժամանակակից գրականութեան մէջ, կարող գրիչներու կողմէ մշակուած նոր ճիւղեր կան որոնք քաջալերանքի կամ դիւրութեան մը պէտք ունին միայն՝ հետզհետէ զարգանալու համար. սրբագրիչը սուղ կ'ուզէ ու հասարակութիւնը ժամը կը փնտռէ։ Գրաբարեան նպատակներու, գիրքերու տպագրութեան համար եղած նուիրատուութիւններ, կտակներ, կրնան հաշտութեան գիծը դնել այս երկու պահանջումներուն միջեւ։ Իզմիրեանց կտակին որոշուած սահմանէն դուրս, կան դեռ անհատական նիւթեր, գրական պարարտ հող մը որ աւրի ու մշակի կը կարօտի։ Գեղարուեստական ուսումնասիրութիւններ, բայց ոչ օտար։ Վերջին կէս դարու մէջ մեռնող հայ գրագէտներու և արուեստագէտներու կենսագրութիւններ։ Ժողովրդական դասագիրքերու պատրաստութիւն, ու շարք մը այս տեսակ գործերու։ Դասագիրքը բառը կը յիշեցնէ պզտիկ օրինակ մը։ Ուսումնական խորհուրդը շատոնց որոշած է որ կրթական ծրագրին համաձայն պատրաստուած լաւագոյն դասագրքին 50 ոսկիի մրցանակ մը յատկացուի։ այս խորհուրդը դեռ գործադրութեան չի դրուեցաւ։ բայց ինչո՞ւ Պոլսոյ ազգայիններուն մէջ չի գտնուի մէկը որ ինքնաբերաբար ստանձնէ մրցանակին նուիրումը եւ ուզէ այդ նիւթական բեռը վերցուցեալ Պատրիարքարանի Մնաւորին վրայէն, մտածելով թէ գուցէ այդ իսկ է պատճառ որ առաջադրուած մրցումը կը յապաղի։

Միւս կողմէ Իզմիրեանց կտակի գործադիր յանձնաժողովին տեղեկագիրը ոչ նուազ արգարայի գիտողութիւն մը կը պարունակէր ի մասին գրական երկերու սակաւութեան, ինչպէս Ս. Պատրիարքի բանասէրութիւնն ի մասին գրական կտակներու չգոյութեան։ 1886 էն ի վեր, մշակութակ ներկայացող գործերը թէ քանակի և թէ որակի կողմէ հետզհետէ կը կրճատուին իրենց կարեւորութիւնը, միակ բացառութեամբ մը (1889 ին), եւ այս սահմանափակ շրջանին մէջ ալ, արեւելեան հայերը գերազանցութիւն կ'ունենան մեր վրայ, ինչպէս ունեցած են կտակարարութեան կողմէ։ Գոնէ այս պարագային մէջ, հարուստներէն գանգատելու պատճառ մը չկայ, և խնդիրը մատենագիրներուն, գրագէտներուն, բանասէրներուն շուրջը կը դառնայ։ Կը կարծէինք թէ Իզմիրեանց մշակութակը գրգիռ մը եղած էր նորանոր երկեր արտադրելու։ Ցանձնաժողովին այս տարուան տեղեկագիրը յուսախաբութիւն մը կը պատճառէ մեզի, նոյնքան տխուր օրքան իրական։ Ահա տարեկան 60 ոսկոյ գումար մը որ կը տրամադրուի լաւագոյն երկին, իսկ անկից վեր՝ մրցման մէջ առաջին հանդիսանալու բարոյական վարձատրութիւն մը.և մեր գրիչները ծոյլ կը մնան։ Ցաւսա՞նք, որ 1886 ի Սահակ Մեսրոպեան տօնին օրը այս երկու գանգատներէն գոնէ մէկը գոյութեան պատճառ մը չունենայ այլ ևս, կարեւոր ու բազմաթիւ երկասիրութիւններ ներկայացած ըլլալով, կամ գրական քանի մը համեստ կտակներ հաստատուած։ Տ. Ա.

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆՆ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

ՆԱՄԱԿ ՇԻՔԱԿՈՅԷ

Շիքակո գեղարուեստական ու երաժշտական մեծ կեդրոն մէ այժմ, շքեղ թատրոններով ու նուագասրահներով. շատեր կը կարծէին թէ Շիքակո միմիայն նշանաւոր է իր արշաւանոցներով, երկաթուղիներով և փողոցներովը. բայց վերջին մէկ քանի տարիներու միջոցին, մեծ քայլ մը առաւ գեղարուեստից մէջ ալ. իր երկու նշանաւոր թանգարաններուն մէջ գեղարուեստական հրաշակերտներ գտնուելէն զատ, իր բազմաթիւ գեղեցիկ թատրոններն ուշադրութեան արժանի են հմմտակ։ Օտիթորիումը Միլանի թատրոնէն յետոյ աշխարհի ամենամեծ թատերասրահն է. նըշանաւոր երգեցիկ խումբեր դիրքեն հոս, այս ճոխ ու փայլուն սրահին մէջ. Բաղդի հոս երգեց, Բատերէվսկի հոս դաշնակեց և այս տարի ալ Ֆրանցօ-իտալական երգեցիկ խումբը և Վակների գերմանական խումբը երգեցին յաջողաբար. օրերի եղանակին մէջ, ամբողջ քաղաքը նոր կենդանութիւն մը կ'առնէ, բարձր դասը իր բոլոր ուշադրութիւնը նուագի և պարի կուտայ, երեկոյթներ, զբօսանքներ իրարու կը յաջորդեն։ Զատկի երկուշաբթին սկսան Ֆրանցօ-իտալական նշանաւոր երգեցիկ խումբին օրերները. նշանաւոր առպիդնիէ կազմուած այս խումբ մինչև հիմայ Շիքակո եկած չէր. առաջին իրիկունը Մէյէրպէրի նշանաւոր մէկ օպերան տրուեցաւ. այդ գիշեր Շիքակո գերազանցած էր Բարիզը. լայնցիչ տեսարան մը կը պարզուէր արդուզարդերու, գոհարներու, գեղեցիկ կիներու՝ երեքտարեան լոյսին տակ ամէն ինչ աւելի պայծառացած։

Բարձր դասը ամբողջութեամբ Օտիթորիում հաւաքուած էր այդ գիշեր նշանաւոր առդիսները լսելու համար, և իրաւ ալ սքանչելի ձայներ գլուխեցին, համայնքին զմեզ. Վերտիի, Կունոյի, Վակների, Մօձարի հրաշակերտները յաջողեցին իրարու։

Բայց ինձի համար ամենէն տարօրինին Վէրտիի վերջին գործը Ֆալսթաֆն էր զոր առաջին անգամ կը լսէի. Վերտի իր այս օպերային մէջ նոյն աշխոյժ, ու սիրուն նօթիրը յօրինած է երիտասարդական կրքովով մը, հակառակ իր ութսունամեայ հասակին։ Ֆալսթաֆը առաջին անգամ 1893 փետր. 9ին Միլանի Աբալա թատրոնին մէջ ներկայացուեցաւ։ Անցեալ ամառ ի Լոնտոն. և քիչ յետոյ ալ. հեղինակին հսկողութեամբը ի Փարիզ. առաջին արարուածը չոր ու ցամաք է, ոչ երաժշտական ա՛լ թատերական գեղեցկութիւն ունի. բայց յանկարծ երկրորդ արարուածին մէջ փայլուն նօթիր իրարու կը յաջորդեն բանաստեղծական և երաժշտական նորութիւններով. այս և վերջին արարուածին մէջ Վէրտի իր հանճարը ցոյց կուտայ։

Հպիւռ թէ իտալական ու ֆրանսական երաժշտութեան հմայքին կարօտուած էինք, ահա եկաւ ուրիշ խումբ մը՝ գերմանականը, միմիայն Վակները երգելու համար. Շիքակոյի մէջ գտնուած 300,000էն աւելի գերմանք՝ իրենց լեզուովը, իրենց երգերն փառք ու պարծանքը եղող հանճարի մը երաժշտական արտայայտութիւնները լսելու համար խումբ խումբ թատրոն կը դիմէին։

Վակների օպերաները Վէրտիի, Ռօսինիի կամ ուրիշ իտալացի և գաղղիացի վարպետներու վայելուն, զուարթ, թեթև ու ներդաշնակ հեղանակներուն հետ չենք կրնար բաղդատել. Վակներ աւելի պիւցանական էաւելի խորին և միանգամայն ծանր և քիչ մը կոշտ, գէթ գաղղիական ճաշակ ունեցողներուն համար։ Վակների օպերաներուն ուժերգը՝ Մաոնէնգեսանգը միայն գերմանական բարք և սովորութիւններէ առնուած հրաշակերտ մէ. այս օպերային մանակցեցան տարբ ընտիր պարոնք և վեց թենորներ, սքանչելի նուագախմբի մը ընկերակցութեամբ։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՐՔ

ԾՈՎԱԿԻՆ ԱԿԱՆԸ

Ծովակին ափունքէն շատ հեռու չէր Ցովակին տունը. ծայրն էր այն շարք մը խրճիթներուն որոնք տարիներ առաջ քով քովի շինուած էին, խեղճ ձկնորներ պատսպարելու համար, հրատապ արեւին տակ ու ծովի գաղջ ու սառուցիկ բարիներէն խանձած, սպառնացող փլուզումին դէմ դիրար պաշտպանելով, կերպով մը իրարու մէջ ձուլուած՝ տախտակներու գալարումներով ու պատերու կբումներով, ամենքն ալ միւնոյն ուղղութեամբ ծռած կամ դուրս ցցուած։ Բնակիչներն այս մշուռ շեղակոյտէն անդին Մարմարան կը փռուէր մերթ մրրկածուփ մերթ հայելացոյ։

Ցովակը—ձկնորները Ցովակիմին վերջին երկու տառերը կրծեր էին՝ անունը գլուրա արտասանելու համար Ցովակը էն անվեհեր ու կորիզ ձկնորն էր Ծովափին. ծներուն պէս ծովին կոծանքը բանած էր իր ոսկրոյին, անոր մրրիկին սասանումները։ գլուային ցասքաուքներու տեսած էր մանկային շլացած աչքերովը. ու երբ սկսեր էր ճլատրել, անմիջապէս անոր վարեր էր հրճուանքով ու թեւաբաց, իրարայով ալեակներուն հետ, կուրծքը զօրացնելով անոր կենսապարգեւ զովութեանը մէջ։ Ցեսոյ, շաբաթս ըլլալով, ծնողքը դանիկա ցուցուցած էին իրեն՝ իբրեւ մէկ միջոց ապրուստի։ Կարմէն և ուրանքը Ծովակին նեռաւեր էր բայց ծովուն մէջ, և սկսեր էր ձկնորսութիւն ընել։

Բարի ու հեղհամբոյր տղայ մըն էր Ցովակ. հայրը մեռած էր՝ երդուընցուելէ յետոյ իր զաւակը թէ բնաւ չպիտի հեռանար ծովէն, չպիտի թողուր կարմէն։ ուրուն շնորհէ ծնած ու ապրած էր, և անյողդողդ պիտի մնար այդ երդուան պատուանդանին վրայ, մինչեւ իսկ աչքն առնելով անոր գոգին մէջ թաղուին յաւէտ։ Ցովակ հաւատարիմ ու յամառ հետեւողն եղած էր իր հօր. ա՛լ անկից եռը ինքն սկսած էր տունն ապրեցուցել՝ ամէն առաւու կա՛մ ծովերքէն կամ հօրմէն ժառանգ մնացած փոքր խրլուկ մակոյկովը ձուկ որսալով։ Իրիկունները, կուժի մը մէջ լեցնելով իր բանած ձուկերը, փողոցները կը շրջէր՝ հղօր պղպտի պէս հնչուն ձայնը ձգելով։ Դիշերն ուշ ատեն տուն կը դառնար, տանելով մօրն ուտեստը և իր խշտիին վրայ երկնցնելով՝ մինչեւ արշալոյս քուն քաշելու համար

Իրենց իրճիթին կից տնակին մէջ սեւուկ աչքերով, թնճուկ թուխ մազերով տասներեքնգ տարու աղջիկ մը կար, Վարդուկ, որ Ցովակին հետ մեծցած էր ծովեզերքին վրայ, անոր չափ անվեհեր ու խիզախ։ Երբ պատանի ձկնորը ծովափին վրայ հաստատուէր իր կարթերովն ու եղէգներովը չրջապատուած, Վարդուկ, բակոան, գլուխը բաց, կուրծքն հովանի, ցոտքատիպով դիրքար անոր քով ու իր արծաթահունչ ծիծաղներովն ու չարաճճի խօսակցութիւններովը կը զրօսցուներ Ցովակը, ու նուագ տաժանելի դրնծայէր անոր աշխատութիւնը՝ կիրկիչ արեւին տակ։ Պատանին, գորովասիրտ ու եռանդուն, հրճուանք կը զգար այս ընկերակցութիւնէն։ Մտերմութիւնն հետզհետէ աւելի ամրապնդեցաւ, և եկաւ օր մը որ Ցովակ տարփանքի բոց մը, սիրավառ ցոլք մը նշմարեց Վարդուկին մթաշող աչուրներուն մէջ։ Սիրաբ տակնուվրայ եղաւ, նոր զգացում մը, խռովիչ ու հաճոյալի, յանկարծ ծաւալեցաւ իր էութեանը մէջ։ Հիմակ ալ չէր կրնար անտարբեր աչքով, սառնց վրդովուելու գլխել ծովափին աղջիկն անուշ նայուածքներն ու հարնի կուրծքը։ Անկից ետքը իրեն համար պէտք մը դարձաւ իր օրական աշխատութեանց մէջ գործակից ունենալ թխարակ աղջիկը, որ, զուրկ գիտակցութիւն ունէր կարծես իր առաջ բերած հրապոյրին ու քաղցր աղեցութեանը քաջարանչ ձկնորին վրայ։ Համբարը զոր ծովանուտ ջուրերն յարաժամ կուգային տալ ափունքին, մեզմ մրմունջը որ առաւուրն մինչեւ իրիկուն և մինչեւ արշալոյս կը թրթռար ծովեզերքին երկայնութեամբը, անսահման հեռանկարներուն ու այլազան հորիզոններուն անչինչ ներկայութիւնը՝ սիրոյ անմոռոգելի թելադրիչներ էին արդէն, որոյմէ անդի ատակցաբար կազդուէին Ցովակ ու Վարդուկ։ Օր մը ինչպէս եղաւ, աղջիկը ասատմ մը բրած պահուն ծովը գլորեցաւ. վայրկեան մը իսկ չմտածեցաւ Ցովակ. ցատքեց ջուրին խորը ու ակնթարթի մէջ ծովեզր բերաւ հանեց նուազած Վարդուկը. երբ սթափեցաւ, իրարու երես նայեցան իրարու, գերբնական հայուածքով և գիրար հարիւրեցին։ Բեռ մը վերցաւ իրենց վրայէն, վանդի ա՛ն անկից ետքը նեղուելով չպիտի նայէին իրարու, ակնարկ պիտի սիրէին գիրար։ իրենց մայրերը ուրախութեան բացագանչութիւններով իմացան այս լուրը։

Գիշեր մը երկու տնեցիները և ուրիշ քանի մը բարեկամներ ժողուեցան, պաշտօնական հանդիսանք մը տալու համար անոնց սիրոյն։ Ամենքն ալ հաւանութիւն տուին և ժողովրդային բարեմաղթութիւններով ամրապնդեցին տնոնց կապը։

—Իրարու խեր տեսնաք եավրուներս, ըսաւ Վարդուկին մայրը, աչքերն արցունքով լցուն։

—Մէկ պարցի վրայ ծերանաք, զաւակներս, ըսաւ Ցովակին մայրը, հանդիսաւոր ձայնով, որուն ամենքներուն պատասխանեցին ներկայ ծեր ձկնորներն ու պառաւները։

Անկից ետքը նշանուած կը համարուէին Վարդուկ և Ցովակ։ առտուները երկուքն ալ գիրար կը դտնէին ծովափին վրայ, միասին կարգի կը դնէին իրենց կարթերն ու փոքր ուռկանները, և մակոյկը նստելով կը դարձէին ծովին երեսը, ձուկ որսալով, խնդալով, երգելով, մինչեւ որ վերջապէս արեւը ալիքներուն վրայէն ծոցվելով իր արծաթաշող ճառագայթները անհետ ըլլար հորիզոնին վրայէն։ այն ատեն կը հեռանային ինչպէս ձկնորական գործիքներ, Ցովակ ձեռք կ'առնէր թիերը, մինչ Վարդուկ մակոյկին խելայ կողմը նստած հիացմամբ կը դիտէր կորովի երիտասարդին կարշեալ բազուկները որոնք մերթեցայի կանոնաւորութեամբ կը շարժէին՝ մակոյկը թռցուցնելով ջուրերուն վրայէն։

Ցովակ գիտակցութիւնն ունէր իր ազդած գմայլանքին ու վիպային ներշնչումներ կուտենար՝ իր նշանածին այդ հիացումն օրէ օր ստատկացնելու համար։ Ցեսոյ եկերք կելլային, ձուկերը կը հանէին մակոյկէն գոռս Ցովակ լեցուն լեցուն իր չամփրան մէջ փողոցները կամ շուկան կը տանէր ծախելու, և արդիւնքն իր մօր յանձնելու համար։

Բայց Ցովակ, երբեմն անհամբեր, կը հարցուներ մօրը.

—Տուտու, ի՞նչ պիտի կարգուինք։

—Աֆերի՛դ ինչ է, տղա, քսան տարուդ մնացունես անանկ։

Սկսեցաւ ձկնորաց գլուխը կերերցունէր գոգոն երիտասիրով, ու չէր ընդդիմանար մօրը կամքին, վասն զի իր յարգեռանդն բնաւորութիւնը գոհացում մը կունենար արդէն՝ Վարդուկին յարատեւ ներկայութեամբն իր ամենօրեայ կեանքին մէջ։ Խոպան ու արեւոտ ծովեզերքին վրայ այդ ճրագրայցող աղջկան գոյութիւնը բոլորովին կը փոխէր ձկնորսի կեանքին ճանձրոյթն ու միօրինակութիւնը։

Կիրակի օրերը, եթէ Ցովակ գործի պատճառաւ չկեր անար, երկու նշանածները գարձեալ ծովեզերքն էին գրօսնելով և զանազան խաղեր խաղալով։ Երիտասարդը իր մօրմէն ձկնորութիւնն ու ճարպկութիւնը ցուցնելու համար երբեմն վտանգաւոր փոքեր կը կատարէր. ժայռին գագաթն ելլալով՝ ծով կը ցատքէր՝ սարսափի ճիչեր կորզելով Վարդուկէն, որ թէ՛ հաճոյք կը դտար թէ երկիւղ. եղերքէն դէպի ծով կը մղոշտիկ մը կը կատարէր թիրիկի նման, ու պահ մը անհետանալէն ետք դուրս կելլէր ջուրէն յանկարծ՝ աղմկալից քրքիջ մը արձակելով սարսափահար Վարդուկի երեսին։

Օր մը սակայն խեղճ տղուն բախտը ձախող գնաց. երբ ժայռին գագաթէն ուժով մը ջուրը պիտի նետուէր՝ խոչոր քար մը բբթաւ ու իր վրայէն անցնելով գնաց անհետ եղաւ ծովին մէջ։ Ինքն ալ անոր հետեւեցաւ, բայց սրտիհետեւ քարը իր գլուխն դարտնուիլ յեսոյ անհետ եղած էր։ Ցովակ ծովին մէջ մրրճելէն ետք ա՛լ երեւան չեկաւ. ինչու որ մեռած էր։ Մարմինը ժայռի մը տակ կառչած մնացեր էր։

Այս ահաւոր տեսարանը եղերքէն դիտած էր Վարդուկ, աչքերը կոպերէն դուրս ելած, հեծկլտաւքները կոկորդին մէջ խղդուած։

* * *

Սեւն առաւ հոն, ժայռին առջեւն է ծովափին աղջիկը, մազերը խառնափընթար, աչքերը մոլորուն. ձեռքը կարթ մը ունի. զոր ջուրին մէջ երկնցունելով կը ապատ հմաբերութեամբ որ ձուկ մը բռնուի. բռնուելուն պէս՝ վեր կը քաշէ կարթը, ասեղէն կապատ ձուկը և անոր ականջը իր բերանին մօտեցնելով կամաց մը կը հարցունէ.

—Ո՞ւր է Ցովակը։

Ձուկը մանրնչ է. պաղ աչքերովը աղջկան կը նայի։ Վարդուկ կը կասդի։ քար մը կայ քովը, վրան կը դնէ անմեղ կենդանին և ուրիշ քարով մը կը ճզմէ զայն, կը ջախջախէ։

Ցեսոյ, կարթը նորէն կ'երկնցունէ ծովին մէջ ու, կը սպասէ, այրող արեւին տակ, աչքը՝ ճակատն վրայ թափթփող մազերուն մէջէն՝ անսահման ծովուն յառած, անշարժ։

Եւ դարձեալ ձուկ մը կը բռնուի։

Վարդուկ նորէն բերանին մօտ կը տանի զայն, ու կը փսփսայ.

—Ցովակը ո՞ւր է։

Պատասխան չկայ։ Ու անողորմ քարը կը լդքաէ ձուկը, արիւնին տեսքովը յաղեցնելով մանրնչն աղջիկը։

Ժամերով մինչեւ ցայգ բանը կը կրկնուի, մինչեւ որ յուսահատութիւն ու ձանձրոյթ դդայ Վարդուկ. այն ատեն կը ժողվէ կարթը, ոտքովը ջուրին մէջ կը թափէ չախչխած ձուկերն, ու ծովին դառնալով կը մրմնջէ.

—Վաղը...

ԵՐՈՒԱՆԴ

ԹԵՐԹՕՆ ՎԱՐԵՒԵԼԵԱՆ (13)

ԺԻԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Այն օրն, անչուշտ այն տեսակցութեան պատճառաւ զոր ունեցած էր, այն երեկին պատճառաւ գոր պահ մը նշմարած էր, աւելի սիրալիր, աւելի զորովալից կ'երեւար։

Տղան միշտ գրկած ունենալով, պատուհանին ծռեցաւ.

—Դուրս ելած միջոցին գիտէ՞ք ինչ ըսաւ, մայր։

—Ո՞վ, մարքի՞զը։

—Այո... ըսաւ ինծի. Երբ ամուսնանանք, պիտի կրնայ փոքրիկ մայր կոչել ձեզ։

Կրկնեց.

—Փոքր մայր... ինծի կը թուի որ միայն այս երջանկութիւնը պիտի փոխարինէ բոլոր ղհղոյութիւնները... փոքր մա՛յր։ Փոքր մայր կոչուիլ քիրովբէի այս վարդագոյն բերանէն...

Արցունքներ կը թաւալէին Բօլինի աչքերուն մէջ, գորովոյ և սիրոյ արցունքներ։

Տղուն մազերուն մէջ ձիւնի հատիկներն հալած էին, և խարտեաշ գանգուրներն աւելի ծանրցած, թրջած էին։

Բօլին թթիչին գառնալով.

—Այս սոսկալի օդին ինծի բերելու քաջութիւնն ունեցա՞ք։

—Եթէ խօսքէս թերանայի, պիտի նեղէ՞ք ինծի։

—Ոչ, կը խոստովանիմ։

—Կը տեսնէ՞ք... Ձեզ անհաճոյ չըլլալու համար՝ ես ամէն անպատեհութիւններ արհամարհող մարդ եմ։

—Սիրուն էք... ի՞նչ թանկագին բարեկամ ունինք յանձին ձեր։ Եւ դուք շատ չէ՞ք մխիր։

—Մսի՛մ... ինծի պէս հին պատեան մը...

—Իսկ տղա՞ն։

—Ոչ ալ տղան... Մեր երեքէն այն որ ամենէն աւելի տանջուեցաւ, խեղճ Ռօշէդս է... Ճամբուն ամբողջ երկայնութեամբը մեծ նեղութիւն կրեց, և երկու երեք անգամ քիչ մնաց որ փոսերու մէջ պիտի մնայինք։

—Իրաւ է, խե՛ղճ կենդանին.—Պէտք է որ Պաթիսդ աղէկ մը դարմանէ զայն, ըսաւ պատուհանին։

—Հանգիստ եղէք, պատուէրներս տուի անոր... Ամեն բանէ առաջ Ռօշէդը։

Բօլին Մարքը տեղաւորած էր թիկնաթոռի մը վրայ կրակին առջեւ։ Շօշափած էր անոր ոտքերը, ձեռքերը...

—Ա՛լ չեմ մտիր, տիկին, կ'ըսէր տղան։ Շատ գոհ եմ գալուս։

—Ինչո՞ւ։

—Քեզ տեսնելու համար։

—Ուրիշն հանո՞յք կը զգաս զիս տեսնելով։

—Օ՛հ, այո։

—Եւ եթէ երբէք, երբէք չբաժնուէիր ինէ, երջանիկ պիտի ըլլայի՞ր։

—Օ՛հ, այո, շատ երջանիկ...

—Պիտի մոռնայի՞ր տոքթորը։

—Ոչ, չպիտի մոռնամ զայն։

—Բանի որ պիտի բաժնուէիր անկից ինծի հետ գալու համար։

—Առանց զայն ձգելու հեռդ պիտի գայի։

Պ. Պեռլօ սկսաւ խնդալ։

—Հասկցայ, իր ուղածը սա է որ ձեզ հետ կարգուիմ, որպէսզի ա՛լ չբաժնուինք։ Դժբախտաբար քիչ մը ծեր եմ ամուսին մը ըլլալու համար։—Շատ չանցած սուրբ պիտի կրէիք...

—Ձեր սո՞ւրը, ըսաւ պատուհանին... Ձեզ պէս քաջղղ մարդ մը։

—Օ՛հ, քաջղղ, քաջղղ... ժամանակին... բայց զսպանակները կը հիննան։ Ատամնաբոյնիներուն մէջ եղ չիկայ այլ եւս... Վերջապէս, առանց ալլաքանութեան խօսելով, գիտեմ որ երթալոց եմ...

—Հիւանդ էք։

—Ոչ... միայն տկարացած, և ասիկա աւելի ծանր է։ Եթէ բացէ ի բաց հիւանդ ըլլայի, պիտի խնամէի ինքզինքս և թերեւս աղէկնայի, մինչ չեմ կրնար ինքզինքս ապրեցուցեալ հատուցանէ...

Այն օրէն ի վեր ուր մեր ընթերցողներուն ներկայացուցինք, տոքթորը շատ ծերացած էր արդարեւ։

Մարմինը կորացած էր։ Դոյնը, ժամանակով կարմիր, նոյն իսկ շատ կարմիր, կապարի դարձած էր։ Այտերը պարպուեր ու թուլցեր էին։ Իրանը կարծես հալած էր հագուստներուն մէջը։

—Բայց, ըսաւ տոքթորը, որ քիչ մը հետաքրքիր էր և որ զարմացած էր Իրվուա մարքիզին ներկայութենէն այդ սրահին մէջ, ձեր այցելուին վրայ պիտի խօսէիք ինծի։

—Իրվուա մարքիզի՞ն։

—Այո։

—Գիտէ՞ք, ըսաւ պատուհանին, ի՞նչ ընել եկած էր հոս։

—Ոչ։

—Բօլինի ձեռքը խնդրելու եկեր էր։

—Ի՛նչ։

—Կ'երեւայ թէ երկար ատենէ ի վեր կը սիրէ աղջիկս։

—Բայց չէ՞ գիտեր։

—Այո, ամէն բան...

—Թէ Բօլին...

—Տղա՞յ մը ունի... Այո։ կը ճանչնայ իսկ այս տղան։ Դիտէ որ ձեր քովը կը կրթուի։

—Ո՞վ խմացուցեր է իրեն։

—Ձեմ գիտեր, բայց գիտէ։

—Երբէք, երբէք անգթամտապահութիւն մը գործուած չէ ոչ իմ, ոչ ոգաստաւորներուս կողմէ։ Արդէն սգաստաւորներս բան մը չեն գիտեր։ Կը կարծեն թէ տղան իրաւ իմն է։

—Թերեւս այնպէս հաւատալ կը ձեւացընեն։ Ինչ ալ ըլլայ, ուսկից ալ գործուած ըլլայ անգաղտնապահութիւնը, Պ. տ'Իրվուա մեզ չպէտ լաւատեղեակ է։

—Եւ տարկա չա՞ղկիներ զինք։

—Ոչ։

—Իսկ տղա՞ն, ի՞նչ պիտի ըլլայ տըզան։

—Մօրը հետ կառնէ... Օրինաւոր զաւակ կը ճանչնայ զայն, անունն ու հարստութիւնը կուտայ անոր։

—Բայց, անիծի՛ց արմատ, գոչեց տոքթորը չլացած, ընդունելու է այդ բանը։

—Այնպէս չէ՞, ըսաւ պատուհանին։

—Կարծեմ... մանաւանդ տղուն համար։ Ասանկ առիթի մը երբէք չպիտի գըտնաք... եթէ ես մեռնիմ, և շատ հեռու չէ, ի՞նչ պիտի ընէք Մարքը։

—Ես ալ այդ ըսի Բօլինին, ըսաւ տիկին տը Մերիան։

—Օրիորդ Բօլին կը մերժէ՞ ուրեմն։

—Կը վարանի... Զուզեր անհաւատալիս գտնուիլ Կիի յիշատակին... Կը զգայ թէ ոչ օք պիտի սիրէ. սիրտը տակաւին շատ լիցուն է Կիին սիրովը։

—Բայց եթէ Կին, ըսաւ տոքթորը աշխուժով, եթէ Կին կարենար ալ նայիլ աչքերէ դալ նորէն, նախ ինք խորհուրդ պիտի տար ընդունիլ, գոնէ Մարքին համար։

—Անշուշտ, վրայ տուաւ պատուհանին։

—Ուզածնիդ պիտի ընեմ, ըսաւ Բօլին հլութեամբ, որ անշուշտ բոլորովին համոզուած էր մարքիզին վերջին խօսքէն։

—Դուք կը ճանչնա՞ք Իրվուա մարքիզը, տոքթոր, հարցուց պատուհանին։

—Հայրը ճանչցած եմ աւելի. որ շատ աղնիւ մարդ մըն էր։ Որդին շատ պզտիկ եղած ատենը Փարիզ գացած էր ուր կեր-բեւայ թէ շատ արկածալից, ազմկալից կեանք մըն է անցուցած, բայց հիմա կարգի եկած է կ'ըսեն... Իր նպատակն է հոս, իր կալուածներուն մէջ ապրիլ։ Քիչ մը մաշած է, և պէտք ունի կազդուրուելու... Թերեւս իր անցեալը շատ մաքուր չէ, բայց ազնուական մըն է, և ազնուականի մը թոյլ տրուած խենդութիւններէն անդին անցած չէ։

Բօլին անտարբեր շարժում մը ըրաւ։

—Ինչո՞ւս պէտք իր անցեալը։

—Նախանձոտ չպիտի ըլլաք։

—Օ՛հ, ոչ...

Ազախինն եկաւ ծանուց թէ սեղանը պատրաստ էր. ճաշասրահն անցան ուր սեղանին վրայ խօսակցութիւնը շարունակուեցաւ Իրվուա մարքիզին առաջարկութիւններուն վրայ և ապագայ ամուսնութեան վրայ։

Կը թուէր Բօլինի թէ իր զաւակն աւելի կը սիրէր մտածելով թէ իրը պիտի ըլլար, բոլորովին իրը, թէ պիտի կրնար բարձրագոյն յայտնել այս բանը և ա՛լ չպիտի բաժնուէր անկից։

Ճաշի միջոցին, տոքթորը նորէն հաստատած էր Բօլինի որոշումը՝ հասկցունելով անոր թէ իր զաւկին ապագան պատրաստելու համար ամուսնութենէն ուրիշ միջոց չունէր և մարքիզին պէս շատ մարդեր չը պիտի գտնէր որք աչք գոցելով նախապաշարումներու և զրոյցներու, ընդունէին Բօլինի անցեալը։

Մարքիզն ա՛լ ընտանիք չունի։ Անկախ մարդ մըն է։ Ուրիշներուն կարծիքը շատ հոգը չէ, բայց իրեն պէս շատեր չիկան, մանաւանդ նահանգներուն մէջ, և հաւանական է որ եթէ երբէք թոյլ չըլլար իր ազնուականութիւնը, միայն չպիտի անցունէր ասանկ ամուսնութիւն մը, հակառակ Բօլինի բոլոր հրապոյրներուն և բոլոր սիրոյն զոր կրնար զգալ անոր վրայ։

(Շարունակեմ)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 24/6 ՅՈՒԼԻՍ, 1895

Քաղաքական կացութիւն

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՆՁՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Օրուան խնդիրն են Ֆրանսայի պատերազմական նախարարին ինչ ինչ յայտարարութիւններն որոց ծանրակիրա նշանակութիւն կուտայ մամուլը։ Ֆինուորական յանձնաժողովը ծրագիր մը կը քննէր որով կ'առաջարկուի զինուորական ծառայութեան պայմանաժամն երկու տարուոյ իջեցնել։ Ֆիլիպենէն զօրավար մերժեց այս խորհուրդ, դիտել տալով թէ Գերմանիոյ բնակիչը 12 միլիոն հոգի աւելի են Ֆրանսայի բնակիչներէն, և թէ Գերմանիա կարող է այնպիսի փորձեր, այնպիսի նորութիւններ ընել որք անկարելի են Ֆրանսայի համար։ Նախարարն յարեց. «Երբ եւրոպական պատերազմ մը կընայ ծագիլ, այնպիսի պատահականութիւն մը մեր միտքին առջեւ ունենալով, պէտք է ամեն ժամանակ աւելի վտանգաւոր սեպենք ձեռք դպցնել մեր զինուորական այժմեան հաստատութիւններուն ու օրէնքներուն։» Յանձնաժողովոյն անդամներէն մին հարցուցած ըլլալով նախարարին թէ այս յայտարարութիւնն յանուն նախարարութեան կ'ընէ, Ֆիլիպենէն զօրավար չուզեց պատասխանել։ Բայց նոսին դէպ ի վերջը, նախարարն հասկցուց թէ ինք ի-բաց վիճակը նկարագրել միայն ուզած էր, առանց որոշ եզրակացութիւն մը հանելու։ Այսինքն՝ պատերազմական նախարար մը միշտ յոռետես ըլլալու է. սիրկ իւր արհեստն է։ Վիճաբանութեան հետեւեալ օրն առեւտրական նախարդ նախարար Պ. Ռոշ յօդուած մը հրատարակելով մերժեց զինուորական ծառայութեան տեւողութիւնն երկու տարուոյ իջեցնելու ծրագիրն, որ այնքան ընդունելութիւն գտած է խաղաղասիրաց ընկերութիւններուն քով։ Ուրիշ մը խաղաղաբեր յայտարարութիւնը եղած ըլլան Քիլի հանդէսներուն առթիւ, Ֆրանսա զգոյշ կենալու մեծ պէտք կը տեսնէ, և Ֆրանսայի անուանի պատմագէտ և Ակադեմիոյ անդամ Պ. Լավիս, առ Վիկտոր Կիսար լոյս նամակ մ'ուղղելով, կը յիշեցնէ թէ Քիլի հանդէսներէն անմիջապէս եռբը Գերմանիոյ մէջ կատարելի նշանակներն են Սէտանի յաղթութեան 25ամեակն, որով Գերմանիա պիտի տօնէ յաղթութեան հետ իր պակասմն յաբելեանն, և թէ այս վերջին հանդէսը Ֆրանսայիներուն սրտին մէջէն ի հարկէ պիտի ջնջեն Քիլի խաղաղաբեր հանդէսներուն նշանակութիւնը։ Պ. Լավիսի կարծեօք, Գերմանիոյ կայսեր ձեռքն է խաղաղութիւնը մշտապէս հաստատել Եւրոպիոյ մէջ, բայց երիտասարդ Կայսեր բանաստեղծ ու գեղարուեստասէր սիրտն առաւել լցուած է Գերմանիոյ անցեալն փառաւոր յիշատակներով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Երեսփոխանաց ժողովը պիտի լուծուի առաջիկայ երկուշաբթի։ Քաղաքաց մէջ երեսփոխանական ընտրութիւնք պիտի կատարուին յուլիս 1/13ին, գիւղերուն մէջ յուլիս 4/16ին, և Ճիապեալ ընտրութիւնք պիտի վերջանան յուլիս 13/25ին։ Երեսփոխանութեան լուծումն հաւակուելուն պէս, Լորտ Սալզպրրի յայտարարութիւն մը հրատարակելով, նոր նախարարութեան քաղաքական և ընկերական հիմնագիրը պիտի ներկայացնէ ընտրողներուն։ Զանազան հատուածք արդէն յայտարարեր հրատարակեցին, ինչպէս Իռլանդացիք և Արմատականք։ Այս վերջնոց կողմէ Պ. Հէներլ Լապուշէր պահանջեց որ թոշակ մը կապուի երեսփոխաններուն, և Լորտերու ժողովոյն առանձնաշնորհները ջնջուին։

* * *

Պ. Պրոտրիք, հեղինակ այն հարցման որ պատճառ եղաւ ազգային նախարարութեան անկման, նոր վարչութեան մէջ Գանձարանի խորհրդական կարգեցաւ։ Իւր յարուցած խնդիրը չորս օր առաջ դարձեալ վիճաբանութեան ենթարկեցաւ Երեսփ. ժողովոյ մէջ. որովհետեւ պատերազմական գործոյ նախորդ նախարար Պ. Բէմպըլ Պէնրիէն, որ չուզեր անիրաւ պարտաւոր մը տպաւորութեան ներքեւ մնալ, եւաւ յայտարարեց թէ իւր վարչութեան ներքեւ ռազմամթերքը բաւականաչափ էին միշտ։ Գանձարանի առաջին Լորտ և Երեսփ. ժողովոյ վարիչ Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ բանն այնպէս չէ բորբոքին, Ո՛չ միայն կեցած քանակութիւնը չի բաւեր, այլ և արդէն Անգլիոյ մէջ ռազմամթերքը պէտք եղածին չափ արագ չի շինուիր։ Պետական գործարանք, գիշեր ցերեկ աշխատելով, շաբաթական 2 ու կէս միլիոն փամփուշտ աւելի չեն կընար արտադրել։ Հնդկաստանի մէջ գտնուած թոյլէ վառօդի պաշարն աւելի է քան Անգլիոյ մէջ։ Հոն մէն մի հրացանի 1,600 փամփուշտ կայ պահեստի։ Անգլիոյ մէջ այսչափ չկայ։ Պ. Զեմպրէյն, որ բուն իսկ պահպանողականներէն աւելի սաստիկ հակառակութեան ոգւով կուսած էր ազատական վարչութեան դէմ, պնդեց թէ նոր վարչութեան առաջին գործն եղած է այս խնդիրը քննել, և համոզուած է թէ կեցած ռազմամթերքը անբաւական են. ուստի միջոցներ ձեռք առնուած են այս պակասութեան դարմանն տանելու համար։

* * *

Վեհ. Վիքտորիա Թագուհին հրաժեշտի ունկնդրութեան ընդունեց Աֆղանստանի Էմիրին երկրորդ որդի Նասրուլլահ Խանն, որ շնորհակալութիւն յայտնեց Անգլիոյ ամեն կողմն իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար, և սքանչացում յայտնեց յառաջդիմական բոլոր այն գեղեցիկ արդիւնքներուն համար զորս տեսաւ իւր պտոյտներուն մէջ։

* * *

Ուինտսորի պալատն մէջ այժմ Ն. Վեհափառութեան հիւրերն են Ֆրանձ Եղէֆ Կայսեր եղբայր Քարլ-Լուդովիկ արհիդուքսն և իւր կին Մարիա Թերեզա արհիդքուհին։ Անոնց որդին և Աւստրիոյ գահաժառանգ Ֆրանձ Ֆէրտինանտ արհիդուքս աշխարհի շրջանն ընելով անցեալ տարի՝ Անգլիա այցելուն առթիւ Վեհ. Վիքտորիա Թագուհին վաւերք յայտնած էր երիտասարդ իշխանին՝ իւր ծնողքն եւս ընդունելու։ Յետոյ այս մասք նամակ մ'ուղղած էր Քարլ-Լուդովիկ արհիդքսն, որ Քիլէ գարձին Անգլիա հանդիպեցաւ աւստրեան նաւախմբին հետ։ Թէպէտ այս այցելութիւն ճշդիւ քաղաքական նշանակութիւն չունի, բայց կը շեշտէ ի վաղուց ասնի Անգլիոյ մասնաւոր բարեկամական յարաբերութիւններն Աւստրիոյ հետ։ Պահպանողականաց օրով մանաւանդ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը շատ բարեկամ է Եւրոպիոյ կեդրոնական երկուց կայսրութեանց, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հետ։

ԼԵՁՈՒԻ ԽՆԴԻՐԸ ՊԵԼՃԻՈՑ ՄԷՋ.—

Քանիցս առիթ ունեցած ենք խօսելու Պելճիան բաղկացնող երկու որոշ տարբերութիւնքուն հակառակութեան վրայ։ Վալօնք և Ֆլամանք կամ Ֆիլէմէնկք թուով հաւասար են գրեթէ, առաջինք աւելի քաղաքանկ և զարգացեալ դասուն կը պատկանին, վերջինք աւելի երկրագործ և արհեստաւոր են, բայց երկու ցեղերն ալ ոչ սակաւ ներկայացուցիչ ունին հարուստ և ուսեալ դասերուն մէջ։ Վալօնք Ֆրանսիոս են, լատին ցեղին մօտ, իսկ Ֆլամանք գերման ցեղին ազգական են, և գերմաներէնի և հոլանտերէնի մօտ լեզու մը կը խօսին։ Թէեւ երկրին տիրող լեզուն Ֆրանսերէն է, բայց Ֆիլէմէնկ լեզուին գործածման մեծ դիւրութիւնք տրուած են վարչական և դատական շրջանակներու մէջ, յորմէ տակաւին գոհ չեն Ֆիլէմէնկներն։ Այս օրերս Պրուսէլի լրագիրք հետեւեալ դէպքը կը պատմեն։ Անվերջայի քաղաքային պահակ մը իւր պետին Ֆրանսերէն հարցումներուն Ֆիլիմէնկերէն կը պատասխանէր։ Տուգանքի ենթարկեցաւ։ Վասչէ Վալոն Ֆիլէմէնկ ընկերութիւնն այս մասին Ֆիլէմէնկերէն դիտողագիր մը ղրկեց պատերազմական նախարար Բոնդիւս զօրավարին, որ Ֆիլէմէնկերէն պատասխանեց թէ ամեն զինուորական հրամաններ Ֆրանսերէն կը տրուին միօրինակութեան համար։ Հետեւապէս, պահակի մը ներելի չէ legenwoordig պատասխանել, փոխանակ Présent! (Ներկայ)։ Բայց շատ մը Ֆլամանք «Իէկէնվորտիկ» բառն անոր Ֆրանսերէն հոմանիշն նախամեծար կը դատեն իբրև աւելի ներդաշնակ։ Ֆլաման ակումիները խնդակցեցան պահակին, և որոշեցին օրինաւորապէս մեծ շարժում մ'ընել Ֆիլէմէնկերէնն ընդունել տալու համար քանակին մէջ, ինչպէս արդէն ընդունուած է քաղաքային վարչութեան մէջ և դատարանաց առջեւ։

ՆԱԽԱՐԱՐՔ ԵՒ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՔ.—

Լորտ Սալզպրրի նախարարութեան մէջ, ինչպէս Լորտ Ռոզպերիի նախարարութեան մէջ, Օքսֆորտի Համալսարանն ընթացաւարաք մեծամասնութիւն կը կազմեն։ Պ. Կլատսդոնի կազմած վերջին նախարարութեան մէջ ութ նախարարք Օքսֆորտէ եկած էին, վեցը Բէմպրիճէ, մնացեալք Սկովտիոյ կամ Իռլանդայի Համալսարաններէն։ Լորտ Սալզպրրի ինք Օքսֆորտի ընթացաւարտ է և իւր պաշտօնակից ութ անձինք եւս նմանապէս։ Լորտ Աշպրին, Իռլանդայի գատական վերատեսչին նոր նախարարութեան մէջ, բնիկ Իռլանդացի է, կղզւոյն մէջ հաստատուած անգլիասքսոն գաղթականաց սերունդէն, և կրթուած է Տրպլինի Համալսարանին մէջ։

* * *

Միութեական նշանաւոր իրաւագէտ Սըր Հէնրի Ճէյմս,—որ Լորտ Սալզպրրի նախարարութեան անդամակցած է՝ Լանքաստրի Դքսութեան վերատեսչի կէսդատական և կէս-տնտեսական պաշտօնով զոր իրմէ առաջ Պ. Ճէյմս Գրայս վարած էր,—ապտնակութեան առաջիանալ պիտի բարձի Լորտերու ժողովոյն մէջ, և հետեւապէս երեսփոխան պիտի չընտրուի այլ ևս։ Այս կերպիւ Լորտ Սալզպրրի նախարարութեան 17 անդամներէն 9ը Լորտերու ժողովոյն անդամ պիտի ըլլան։ Ազատականք հեգնորէն կ'ըսեն թէ Լորտերու ժողովն ամենէն աւելի վտանգուած ըլլալուն համար Լորտ Սալզպրրի այն կողմը կը զրացնէ։ Պահպանողականք կը պատասխանեն թէ պահպանողական կուսակցութեան համար միշտ պատական տաղանդի, վարչագիտութեան և դիւանագիտութեան մեծ պաշար մը կայ Լորտերու ժողովոյն մէջ, ուր ներկայացուցիչ ունեցող գերդաստաններէն շատեր դարերէ ի վեր պետական պաշտօնի գլուխն են երկրին մէջ։ Արդարութիւնը պարտ կը դնէ նաև ըսել թէ պահպանողական նախարարութեան ազնուական անդամներէն ոմանք իրենց տիտղոսն իրենց հօրմէն ժառանգած չեն, այլ իրենց տաղանդին ու հանրօգուտ ծառայութեանց համար իբրեւ վարձ ընդունած են։ Վեհ. Թագուհիէն՝ օրուան կառավարութեան առաջարկութեամբ։ Ասոնց կարգին մէջ պիտի ըլլայ նաեւ Սըր Հէնրի Ճէյմս, որոյ Լորտական տիտղոսը դեռ չէ որոշուած։

ԲՐՈՊ. ՀԸԲՍԼԻԻ մահուամբ Անգլիա այս կիրակի մեծ կորուստ մը կրեց։ Մեծ բնագէտ մ'էր, ու կենսաբան-բնապատմագէտ, շարունակող Տարուինի վարդապետութեանց։ Փիլիսոփայութեան մէջ Ագնոստիկեան կամ Զգիտական էր։ Բայց փիլիսոփայական ենթադրութիւններէն աւելի գիտական, ընկերաբանական, առողջաբանական հանրօգուտ խնդիրներով զբաղած էր միշտ։ Լոնտոնի Դպրոցական մեծ Խորհրդոն առաջին անդամներէն մին ընտրեցաւ, և խստիւ հարուածեց կաթոլիկ կրթութեան դրութիւնն։ Հակառակ էր Պ. Կլատսդոնի իռլանդական ծրագրին։

ՌՈՒՍԻՔ ԵՒ ՀԱՊԷՇ.—Նովոյէ Վրէմեա, Հապէշաստանի թագաւորին կողմէ Ռուսիա դրկուած քաղաքական և եկեղեցական պատգամաւորութեան Օտեսա հասնելուն առթիւ յօդուած մը գրելով, կ'ըսէ թէ «Հապէշաստանի հետ մեր բարեկամական յարաբերութեանց քաղաքական կարեւորութիւնն յայտնի կը կայանայ զի Հապէշաստան ունի 120,000 բնապէս քաջ և լաւ զինուած զօրաց բանակ մը, որով Հապէշաստան կը հանդիսանայ միակ զօրաւոր զինուորական Տէրութիւնը Կարմիր Ծովու մէջ։ Մեր բերնին կողմն՝ Հնդկային Ովկիանոսին վրայ։ Միութեան աւելի սերտ կապ մ'է մեր մէջ՝ Ռուսիոյ և Հապէշաստանի մի և նոյն Արեւելեան Եկեղեցւոյ պատկանին։» Երբ Հապէշք Օտեսա եկան, Օտեսայի ռուս առաջնորդը պատուեցաւ Հապէշ արքեպիսկոպոսին հետ, որ կ'ընկերանայ հապէշ արքայազուններուն։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ համար շահու մեծ աղբիւր մ'են իւր պանդոկներ, որովհետեւ մանաւանդ ամառը չատեր կ'այցելեն Զուիցերիա։ 1894 ի վիճակագիր մը կը ցուցնէ թէ Զուիցերիոյ մէջ կան 1,393 պանդոկներ, ի որք 80,000 ի մօտ անկողին կը պատրաստեն։ Նոյն տարին այս պանդոկներ ընդունեցին 7,800,000 ի չափ հիւր։ Մարդ գլուխ առնուած օրական վարձքն է 3 շիլինէն մինչեւ 17 ½ շիլին։ Տարեկան հասոյթն եղաւ 3,890,000 անգլ. ոսկի, որոյ վրայ պանդոկապետք 76,800 ոսկի տուրք վճարեցին և ծանուցումի համար 55,840 ոսկի լրագրերուն։

Պ. ՃՈՐՃ ԲԸՐԶԷՆ, Անգլիոյ արտաքին գործոց նոր խորհրդականն, անցեալ շաբաթ օր Վեհ. Թագուհւոյն նախագահութեամբ գումարուած Պետական Խորհրդոյ նստի մէջ, պատիւ ունեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամակցութեան կոչուելու, այսինքն՝ «նախարարցուներու» ասոիճանակից եղաւ, թէեւ իւր արդի պաշտօնով չանդամակցիր նոյն իսկ նախարարութեան։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ ԴԻՏՃՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ Ֆրանսայի կառավարութիւնը վերջերս օրէնք մը հաստատեց, որուն համեմատ ծանր տուգանք կ'ենթարկին անոնք որ մէկ տարեկանէ պակաս տղու ա՛և է կերպ հաստատուն անունք տան։ Ուրիշ բան է եթէ օրինաւոր բժիշկ մը գրաւոր պատուէր տուած ըլլայ։ Ստնտուներուն ալ արգիլուած է ձգախեժէ ծծակ (պէպրոն) ով կամ տալ ա՛և է պատրուակաւ։ Ուրիշ խիստ մանրամասնութիւններ ալ ունի այս օրէնք, որոյ նպատակն է ծնող Ֆրանսացի սակաւութիւն տղաքներուն կեանքն ապահովել, քանի որ ծնունդք և մանսնութիւնք այնքան պակասած են երկրին մէջ։

ՃԱԲՈՆՈՒՀԻՆ դժբախտութիւն կը հասնի իւր մայրերուն գանգուր ըլլալն, և զանոնք չակելու համար նոյնքան ժամանակ և դրամ կը վատնէ որքան իւր եւրոպացի և ամերիկացի քոյրերն՝ իրենց շիտակ մազերը գանգուր ընելու համար։

ՊԱՂՊԱՂԱԿԷՆ ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒԱԾՆԵՐՆ ՕՏԵՍԱՅԻ ՄԷՋ.—Երկու հարիւր անձինք պաղպաղակ ուտելով թունաւորուեցան Օտեսայի մէջ մի քանի օր առաջ, և ոստիկանութիւնն այժմ փութայ պնդութեամբ այս գործին քննութիւն կը դրպռի։ Երկու հարիւրն ալ հիւանդանոց փոխադրեցան, և առաջին օրն եօթն անձինք արդէն մեռան։ Այս մարդիկ այն պաղպաղակը կերած էին այլ և այլ դէսատեղիներ, բայց պաղպաղակը միեւնոյն գործարանէն եկած էր։ Երբ ոստիկաններ և բժիշկներ այցելեցին գործարանն, անոնք բան բարեկարգ և անօթիներն յոյժ մաքուր վիճակի մէջ գտան։ Օտեսա քաղաքին քիմիագէտ Բրոֆ. Վէրիկս յայտարարեց թէ պաղպաղակին մէջ գտնուած թոյնն է զառիկ (արսէնիք), և ոստիկանութիւնը կ'ենթադրէ թէ յիշեալ գործարանին մէկ թշնամին դիտմամբ թոյն խառնած էր ամաններուն մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ, 4 յուլիս.— Տիւշէն զօրավար հեռագրով կը ծանուցանէ կառավարութեան թէ քանի մը հազար Հովայք յարձակեցան Սարաքրաղի ֆրանսական դիրքին վրայ։ Ֆրանսացիք ետ մղեցին Հովաներն և անոնց հետեւէն ինկան։ Մէջտեղէն զօրավար յուսիս 30ին զարկաւ ամրացեալ Հովաներն և կարեւոր յաղթութիւն մը տարաւ անոնց վրայ։ Ֆրանսացւոց կորուստն երկու մեռեալ, 15 վիրաւորեալ։

ՍՈՖԻԱ.—Ֆերտինանտ իշխան Վառնա և Պուլկարս գնաց, ուր նոր նաւահանգիստներուն շնութեան վիճակն աչքէ պիտի անցուցնէ։

ԼՈՆՏՈՆ, 4 յուլիս. —Երեսփ. ժողովն երրորդ ընթերցումով ընդունեց աշխատանոցներու և գործարաններու վերաբերեալ կարեւոր օրինագիծը։

— Մէկ միլիոն ոսկի չինական փոխառութիւն մը 6% տոկոսաբեր 106 էն սուրբագրուեցաւ հոս՝ խնդրուածէն 10 անգամ աւելի։

ԲԷՌԻՆ. — Ռուսերէնական փոխառութեան վերաբերեալ պայմանագրութիւնն այսօր ստորագրուեցաւ։

ՆԱԲՈՒԼԻ.—Վեսուվի մեծ խառնարանին հիւսիսային արեւմտեան կողմը բացուեցաւ նոր բերան մ'ալ, ուրկէ լաւա կը թափի մինչեւ Աթրիս տէլ Բաւալլօ կոչուած տեղը։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Թագաւորն ընդունեց Քրիսթիչի գահլիճին հրաժարականն և Վիենայի սերպական դեսպան Պ. Սիմիչի պաշտօն յանձնեց կազմել նոր նախարարութիւնը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Թ. Հաղթանդամի այսօրուան թուոյն մէջ կը կարդանք.

Նախապէս ծանուցինք թէ Սսոյ կաթողիկոսութեան տակ գտնուած եպիսկոպոսները, աղերսագիր մը մատուցանելով Դատական և Կրօնական գործոց Նախարարութեան, յայտարարած էին թէ Ամեն. Տ. Գրիգորիս Սրբազանի ընտրութիւնն՝ Ատանայի կուսակալութեան տակ գտնուած Կիլիկիոյ՝ այսինքն Սսոյ կաթողիկոսութեան՝ հակառակ է ընկալեալ սովորութեանց և տիրող կանոններուն, որով այդ ընտրութիւնը անընդունելի է։

Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, այդ եպիսկոպոսներ, երկրորդ աղերսագիր մ'ալ մատուցանելով նոյն նախարարութեան, յայտարարած են թէ մինչեւ յարդ այդ ընտրութիւն ուղղակի իրենց (այդ եպիսկոպոսներուն) կողմէ կը կատարուէր՝ տիրող վաղեմի կանոնաց համաձայն, հետեւաբար՝ այդ կաթողիկոսութեան ուրիշ կողմէ ընտրուիլը հակառակ է վաղեմի կանոնաց։ Եպիսկոպոսները ի վերջոյ խնդրած են որ այդ ընտրութիւնն, ըստ առաջնոյն, իրենք կատարէն։

Ձեռնհաս իշխանութիւնը, նկատողութեան առնելով այդ աղերսագիրը, բացատրութիւն ուզած է Հայոց Պատրիարքարանէն։

Ուսումնական Խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ չորեքշաբթի օր, Դալաթիոյ ժողովարանին մէջ, ատենապետութեամբ Պէրպէրեան Ռէթէոս էֆէնտիի, և ի միջի այլոց, հետեւեալ տնօրէնութիւններն եղան։

1. Ազգային վարժարանաց քննութեանց եղանակն հասած ըլլալով, Խորհուրդն, ըստ Կաղմական կանոնագրի 28րդ յօդուածոյ տրամադրութեան, կարգեց շրջանաւարտից քննիչ յանձնաժողովն, որ պաշտօն պիտի ունենայ յառաջիկայ յուլիս և օգոստոս ամսոց մէջ, որոշեալ օրիր ի նիստ գումարուելով կատարել մայրաքաղաքիս Ազգային Տարրական և Բարձրագոյն նախակրթարանաց շրջանաւարտ աշակերտաց և աշակերտուհեաց քննութիւններն, նախանական կրթութեան կազմական կանոնագրին Իէ և ԻԸ յօդուածներուն վրայ։

Այդ յօդուածներուն առաջնոյն (Իէ) տրամադրութեանց համաձայն, յետ այսորիկ Տարրական Նախակրթարանաց մէջ, ի վերջ դպրոցական տարւոյն, տեղի չէ պիտի ունենան տարեկան հարցաքննութիւնք, այլ միայն վերամուտին, այն է յետ արձակուրդին, աշակերտք պիտի բընեն ի ձեռն Տեսուչ-Դաստիարակին եւ ի ներկայութեան կրթական այցելու Տեսչին կամ վիճակին Ուսմ. Խորհրդոյ մի այլ ներկայացուցչին՝ իրենց կարողութեան հաստատ բաչխուելու համար Տարրական Նախակրթարանի երեք դասընթացքներուն այլ և այլ բաժանմանց մէջ։ Իսկ բարձրագոյն Նախակրթարանաց մէջ պիտի կատարուին, ըստ առաջնոյն, ի վերջ դպրոցական տարւոյն, տարեկան հարցաքննութիւնք ի ներկայութեան յատուկ քննիչներու, զորս կը կարգէ տեղւոյն Ուսմ. Խորհուրդը, բաց ի կրթական այցելու Տեսչէն որ ներկայ կ'ըլլայ ի պաշտօնէ։

Բնականաբար կը հակցուի որ, եթէ Տարրական և Բարձրագոյն նախակրթարաններ միեւնոյն չէնքին մէջ գտնուին, այս տարիվերջի քննութեանց կենթարկուին միա՛յն բարձրագոյն նախակրթութեան կարգերը, որոնք կը յաջորդեն տարրականին երեք դասընթացքներուն և որոնց քննութեանց առարկաները ի հարկէ կը լինին ԺԳ. յօդուածով նշանակուած ուսմանց նիւթերը։

ԻԸ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, փարչական շրջանակի մը թէ Տարրական և թէ՛ Բարձրագոյն Նախակրթարաններու շրջանաւարտ աշակերտները և աշակերտուհիք իրենց վիլայական քննութիւնները պարտին անցնել նոյն շրջանակի Ուսումն. Խորհրդոյն կողմէ յատկապէս կարգեալ Քննիչ Յանձնաժողովի մը առջեւ, որոնց վկայութեանց համաձայն կը ստանան ապա իրենց վկայականները, վաւերացեալ Ուսումն. Խորհրդէն, յատուկ և հաւաքական հանդէսով, որ, մայրաքաղաքիս մէջ, կը կատարուի Մայր-եկեղեցին, ի ներկայութեան Ս. Պատրիարքին (յօդ. ԻԹ.)։

Արդ, այս օրինական տրամադրութիւնները յիշեցնելով մայրաքաղաքիս ամէն թաղային և դպրոցական վարչութեանց, Ուսումնական խորհուրդս կը հրաւիրէ զանոնք ըստ այնմ վարուիլ։ Արդէն իր վերջին նստին մէջ կազմեց նա օրէնքին տրամադրած Քննիչ յանձնաժողովը, որ շուտով պիտի հրաւիրուի ձեռնարկել իր պաշտօնին՝ Յուլիս և Օգոստոս ամիսներուն մէջ կատարելու համար շրջանաւարտներու քննութիւնները, որոնց տեղն, օրերն ու կարգը ինք պիտի ծանուցանէ ժամանակին։

Ըստ այսմ, Ուսումն. խորհուրդս չեղեալ պիտի նկատէ բոլոր այն հրաւէրները որոնք ուղղուին իրեն տարրական նախակրթարանաց տարեվերջի քննութեանց համար, և պիտի պատասխանէ միայն Բարձրագոյն Նախակրթարաններու համար ընդունած հրաւէրներուն, պայմանաւ անշուշտ որ օրինաւորապէս կազմակերպուած բարձրագոյն նախակրթութեան հաստատութիւններ ըլլան անոնք, իրենց մէջ պարունակելով կամ իրենցմէ վար թաղին մէջ ունենալով օրինաւոր Տարրական նախակրթարան։ Իսկ յառաջիկայ դպրոցական տարւոյն սկիզբը, վերամուտին, Ուսումն. Խորհուրդս ինքնին պիտի փութացնէ իր ներկայացուցիչները թաղային և տարրական նախակրթարանները, ներկայ ըլլալու և առաջնորդելու համար աշակերտաց քննութեան ու դասակարգութեանն, ըստ այն մանկավարժական կազմակերպութեան, զոր տրամադրած է Կաղմական Կանոնագիրն Ազգային նախնական կրթութեան

Ի դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Ատենադպիր — Ատենապետ
Մ. ԿԻՒՐՃԵԱՆ — Ռ. Ե. ՊԷՊԷՔԵԱՆ

Գիւղիս «Գիւտ Տէրոյ Սուրբ Աստուածածնի» եկեղեցիին տարեւոր տօնախմբութիւնն ըլլալուն, ըստ բարեպաշտիկ սովորութեան, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը տեղւոյս ազգայնոց ջերմաջերմ հրաւիրանաց վրայ հանդրձեալ է այս կիրակի (յունիս 25) Ս. Պատարագ մատուցանել, պաշտօն կատարելով միանգամայն Տաճարին բարեփայտակ հիմնադիր՝ Նէվրուզեան Յարութիւն Ամիրայի ու նոյն տունին հանգուցեալներուն հոգւոցն ի հանգիստ։

Այս առթիւ Թաղ. խորհուրդս պարտ անձին կը համարի հրապարակաւ յայտարարել թէ երեկաբաժին ցնցումներէն վնասուած ու իր հնութիւնքն արդէն աւերուն եկեղեցիէ՝ շնորհիւ ժրաջան գործունէութեան մը՝ հիմնովին նորոգուած է։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր — Ատենապետ
ԹՈՐՈՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ — ՏՓԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ ԼԱՓՔԻՆՃԵԱՆ
1895 Յունիս 19
Եէնիգիւղ

Կիրակի առտու կամուրջէն ՍԷՆիայի կամ ԵՂՆիգիւղի նաւամատոյցը մեկնող շոգենաւերը։ 12ը 15 անցած, 1ին, 2ին քառորդ մնացած, 3ու կէս։

Ընդհանուր չորոնը

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երեկ Համիտլէ մզկիթին մէջ։ Միջօրէին, Վեհ. Սուլթանը՝ փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած՝ գնաց նոյն մզկիթն, որ կատարեց ուրբաթաց աղօթքն և յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մաքսիմօֆ, իտալական դեսպան Պ. Նէկրի՝ երկու ընկերներով, իտալական հիւանդանոցի հիւպատոսը, սեղանաւոր Պ. Եփէէնիոս, Ֆիլիպէի մէջ հրատարակեալ Պարէրէ լրագրոյ տնօրէն Ռիքա Էֆէնտի, Պէրլէրբէյ Թէվֆիկալլահ լրագրոյ խմբագիր Պ. Շեթէրնէ, պուլկարական գործակատարի փոխանորդը, Քարափանց արտօնատէր Միշէլ փաշա ու տնօրէն Պ. Կանէ և յիսունը հինգի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկատեսց մինչ ցաւ արժանացան կայսերական մեծարանայ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ.—Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովը 17,820 ղրուշ բաշխած է երկրաշարժէն պրկածելոց։ Մինչեւ հիմայ կատարուած բաշխումներու գումարը հասած է 8,281,488 ղրուշի։

ՅՈՒՆԱՍ Պատրիարք Ամեն. Տ. Անթիմոս երէկ Պէշիւքտերէ երթալով, այցելութիւն տուաւ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիսօֆի։

—Տ. Անթիմոս՝ Երուսաղեմայ Յունաց Պատրիարքարանի Կ. Պոլսոյ փոխանորդին հետ՝ առջի օրն այցելեց Համազգային Անկիւնացը։

ԻՄԿԻԻՏԱՐ-ԳԱՏԸՐԷՕՑԻ կազմ ընկերութեան բաժնետերոց ժողովը տեղի պիտի ունենայ յուլիս 10ին (Ն. Տ.)։ Ընկերութեան 1894 տարւոյ գործառնութիւնք գոհացուցիչ են։ Ամեն ծախք գոցուելէ յետոյ 40,000 ֆրանքի յաւելում մը ձեռք բերուած է։ Նոյն տարին ընկերութիւնը 250 բաժանորդ ունէր։ այժմ այս թիւ 500 է և կը յուսացուի թէ մինչեւ տարւոյս վերջը 750ի հասնիս։ Նոյնպէս յուսալի է որ 1895 տարւոյ վերջը ընկերութիւնը պիտի կրնայ շահաբաժին մը վճարել բաժնետէրերուն։

ՇԵՌՈՏՐԱԻ նահանգին նորընտիր կուսակալ Ֆէրիգ Ապտուլլահ փաշա իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՊԼԱՔ ՊԷՅԹ յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդէսով տեղի ունեցաւ երէկ առաւօտ։ Մախսուսէի շոգենաւ մը, որուն մէջ կը գտնուէին Բերայի ու Ղալաթիոյ կաթոլիկ կղերն և հրաւիրեալներ, առաւօտեան ժամ 12ին կամուրջէն մեկնելով Մեծ կղզի գնաց։ Ժամ 1 1/2ին մարմինը տուն էին հանուեցաւ հանդիսաւոր կերպով և շոգենաւ տարուեցաւ հետեւեալ կարգով. Նախ ծաղկեփունջեր կրողները, յետոյ Տ. Լէանտռ, կղզիներու լատինոյ երէցը՝ շրջապատեալ Բերայի Ս. Մառի, Ս. Անթուան ու Ս. Բիւզանդիոյ եկեղեցւոյ կղերներէն, Բարձրագէօրքիւի Ս. Ժողէֆ վարժարանի աշակերտք՝ իրենց ուսուցիչներով. դագաղը. Քաղաքապետութեան, կղզիներու և Բերայի թաղապետութեանց բարձրաստիճան երկու կողմէն կերթային։ Դագաղին ծոպերը բռնած էին կղզիներու թաղապետութեան նախագահ Պ. Քալիատիս, Ահմէտ Մուխթար փաշայի որդին Մահմուտ պէյ, Տոքթ. Սաաէլ, Ատէմ պէյ Թէբէնէլի, Պ. Բիրս և Պ. Ճիւսթինեանի։ Իսկ ջահերը բռնած էին Պ. Պ. Ս. Ռալի, Ժ. Ռոսոլաթօ, Մաւէյլ, Ն. Ռոսոլաթօ, Հանսոն ու Լուի Ռոսոլաթօ։ Սգակիրներն էին վախճանելոյն որդին՝ զինուորական ոպայ Էմմոն Պլաք պէյ և փեսան՝ Պ. Ռիչառ Բուլթ։ Թաւիշէ բարձերու վրայ կը տարուէին վախճանելոյն ունեցած օսմանեան և օտար պատուանշանները։

Բազմաթիւ ծաղկեփունջերուն մէջ զըլխաւորաբար կը նշմարուէին Քաղաքապետութեան, կղզիներու թաղապետութեան, Թիւնէլի տեսչութեան և Օսմ. Պանքային կողմէ նուիրուածները։ Ցուղարկաւորաց խուռն բազմութիւն մը կը հետեւէր թափորին։ Նաւամատոյցին վրայ ոստիկանզինուորք բարեւի կեցած էին։ Շոգենաւը Մեծ կղզին մեկնելով ժամ 2 1/2ին մօտեցաւ Թէոխնանէի քարափին, ուր դագաղը դուրեցաւ քառածի կառքի մը մէջ։ Թափորը միեւնոյն կարգաւ դէպ ի Բերա ճամբայ ելաւ։ Եկեղեցականաց դասուն կը նախագահէր Տ. Անտրէ Ֆէլիչի, մեծաւոր Ս. Մառի եկեղեցւոյ։

Թափորը Թէփէ Պաշի առջեւէն անցնելու պահուն, քսանը հինգ հոգինոց նուագածուներու խումբ մը մեռելական քայլերգ մը նուագեց։ Պարտէզն առաւօտէն գոց էր ի նշան պգոյ։

Ս. Մառի եկեղեցւոյն մէջ խուռն բազմութիւն մը կար։ Մասնաւոր տեղեր յատկացուած էին դեսպանական մարմնոյն և հրաւիրելոց համար։

Ցուղարկաւորաց մէջ կային Նէֆիպ փաշա ու Պլունդ փաշա, բարձրաստիճան անձինք. նոյնպէս ամերիկեան ու սպանիական դեսպանք, միւս դեսպանատնց առաջին թարգմանք և մայրաքաղաքիս առևտրական ու սեղանաւորականհաստատութեանց տնօրէնք և այլք։

Եկեղեցական արարողութիւններէն յետոյ մարմինը հանդիսաւոր կերպով տարուեցաւ Ֆէրիքէօյի գերեզմանատունն, ուր ամփոփուեցաւ։

ԹԷՖԻՐՏԱՂԷՆ կը գրեն թէ հունձքերը գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։ Ֆրանսա ու Իտալիա, որք արմտեաց մեծ մասը կը գնէին, այժմ ոչ է գնում չեն ըներ։ 1894ին պատրաստ արմտիքները Իզմիրի և այլ տեղերու համար գնուած են։ Բաւական մեծ մաս մը մնացած է տեղական սպառման համար։ Հնձման գործողութիւնք արդէն սկսած են։ Նոր հունձքէն երկու սայլ գարի ծախուած է իւրաքանչիւր Պոլսոյ քիլէն 9 ղրուշի՝ ոսկին 135 ղրուշի հաշուով։

ՍՊՈՒՆԴԻ ՈՐՍԸ.—Քալիճիօսէն կը գրեն թէ Ավրիկեան Տրիպոլսոյ առջեւ գտնուած սպունգի որսորդներէ ութ մարդեր մեռած և մեծ մաս մ'ալ հիւանդացած են՝ աշխատելու անկարող վիճակի մէջ։ Ասոր պատճառ կը համարուի սա պարագան թէ սովորական խորութեանց մէջ սպունգները սպառած ըլլալով, որսորդները ստիպուած են իջնել աւելի խորունկ, այդ կերպով առաջ եկած են այդ մահերն ու հիւանդութիւնները։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան քարտուղարներէն Պ. Լիչ առջի օրը Լոնտոն ուղեւորեցաւ՝ արեւելեան ճեպընթաց կառքովը։

ՕԹԷԼ ՊՐԻՍԹՕԼ.—Մօնդիէօ կիմանայ թէ հայ-հռոմէականաց Պատրիարքարանը որոշած է ի վաճառ հանել Պրիսթօլ օթէլը՝ գոցելու համար՝ Պատրիարքարանի եմտայցային բացը։

ՄԻԲՍՕՅԼ ԷՖԷՆՏԻ.—Սէլանիկի նահանգին թղթատարական նախորդ տնօրէն Միքայէլ Էֆէնտի՝ անպաշտօն վիճակի ամաթոչակ յատկացուած է։

ԷՄԻԼ ԼԱՔՈՒԱՆ ԷՖԷՆՏԻ.—Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան մասնագէտ խորհրդական Էմիլ Լաքուան էֆէնտի, որ Եւրոպա կը գտնուի, ինչպէս ծանուցուեցաւ արտօնութիւն ստացած է իր արձակուրդը վեց շաբաթ երկարելու։ Արդ, Լաքուան էֆէնտի այդ միջոցին Հռոմ պիտի երթայ՝ կայս. Դիտարանին վերաբերեալ պաշտօն մը ի գործ դնելու համար։

ԲԱՆՕ ԷՖԷՆՏԻ.—Միտիլիի պանքային տնօրէն և Կուրճի ընկերութեան վարչական ժողովոյ նախագահ Բանօ էֆէնտի երէկ Միտիլիէն մայրաքաղաք եկաւ։

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ.—Իզմիրի լրագիրներուն մէջ կը կարդանք թէ վաճառատուն մը, ժողովրդեան ծանուցանելու համար որ գեղեցիկ գներով ապրանքներ կը ծախէ, հետեւեալ միջոցին դիմեր է. դեղին բաճկոն և կարմիր տափատ հագած մէկ քանի մարդոց միջոցաւ խոշոր ծանուցումներ պտըտցնել տուեր է քաղաքին փողոցներուն մէջ։ Բազմաթիւ տղաքներ ալ ադոնց կը հետեւին եղեր փողոցէ փողոց։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը, տեղեկագիր մը մատուցանելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, առաջարկած է ի նորոյ տասնը ինը բարձրագոյն նախակրթարաններ և քսանը հինգ նախնական վարժարաններ հաստատել՝ նահանգաց ոմանց, Պլդար ու Իզմիտի գաւառներուն և Մեծ կղզոյն մէջ։ Նոյնպէս այժմ գտնուած բարձրագոյն նախակրթարաններու քսաներեքին նկատմամբ՝ ինչ ինչ բարեփոխումներ ի գործ դնել։

ՀՆՈՒԹԻՒՆԵՐ.—Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ, երկու տարուան պայմանաժամաւ արտօնութիւն տրուած է Վիէննայի սկաւդմիային անդամներէն Պ. Պէնտրօֆի՝ Այոտնի Նահանգին Այասուլուկի (Եփեսոս) կողմը հնախուզութիւններ կատարելու համար։

ՎԱՐԴԻ ԻՒՂ. — Քըզանլըքէն կը գրեն թէ այս տարի վարդի իւղի արտադրութիւնը 2460 քիլօկրամ եղած է՝ անցեալ տարուէ հարիւրին տասներկու համեմատութեամբ աւելի։

ՎԱՆԱՑ նահանգին նորընտիր Տէֆթէրտար Իպրահիմ Էտհէմ պէյ մէկ քանի օրէն իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ԹԱՐՍՈՒՍԻ մէջ քոլերան սկսած թուականէն՝ մայիս 11 էն մինչեւ 30, ընդամենը 154 դէպքեր ու 116 մահեր պատահած են։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ ժամ 8ին, Եէնիգաբուի առջեւ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ. Եէտիգուլէէն եկող երկաթուղոյ կառախումբ մը Եէնիգաբուի կայարանը ժամանելուն՝ Լանկի պարտէզներուն մէջտեղը, մարդ մը ուզեց կառախումբին առջեւէն անցնիլ, սակայն տակը մնալով ճմլուեցաւ։ Այդ մարդ յոնաց հիւանդանոցին սպասաւորներէն էր՝ Գօսթի անուն։ Խեղճ մարդուն մարմինը երկու կտոր եղաւ և իրանը գիծին մէկ կողմը և մասն ալ միւս կողմը մնաց։

ՀՐԵՎ.—Երէկ գիշեր ժամ 2 1/2ին, Իսկիւտարի Կիւլֆէմ Խաթուն թաղին մէջ հրդեհ ծագելով փայտաշէն երեք տուներ այրեցան։ Եթէ չրհանները շուտով չհասնէին ու առատ ջուր չըլլար, կրնար մեծ աղէտ մը պատահիլ, որովհետեւ նոյն միջոցին բաւական հով կը փչէր։

ՍԷՂԱՆԻԿ քաղաքին առողջապահական վիճակին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնք կը հաղորդուին. յունիսի 14ին վերջացող շաբթուն կեդծմայկի հինգ դէպքեր պատահած են, որով առջի շաբթուան երկու հիւանդներուն հետ այժմ եօթը հիւանդներ կան։ Ասոնց մին մեռած է և մին ապաքինած։ Ծաղկախտի դէպքերը նուազելու վրայ են. իսկ հարսնիթը սաստկացած է։ Կարմրախտի շատ քիչ դէպքեր կը պատահին. նոյնպէս պարզ տենդի մէկ քանի դէպքեր։

ԱՐԿԱԾՔ.—Անցեալ գիշեր, Պէշիկթաշի Մաչքա թաղը տան մը մէջ քարիւղի լամպար մը շրջեցաւ. հոն գտնուող երկու եղբայրներու՝ Տավիտ ու Միչէլ Մայէր՝ ձեռքերն ու տաքերը ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Տավիտ գինով ըլլալով, անկողնը երթալուատեն, ոսքը գարեաւ այն սեղանին, որուն վրայ լամպարը կը գտնուէր և այդպէս լամպարը շրջեցաւ։

—Անցեալ օր Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ. թաղապետութեան Բ. շրջանակի քարտուղարներէն Էմին էֆէնտի արճարանի մը առջեւ նստած էր։ Նոյն պահուն անկից անցնող ածուխ բեռցած ուղտեր դարձուեցան սըրճարանին ըռնդէին, որուն ձողը տեղէն հանեցին ու ինկաւ Էմին էֆէնտիի գլխուն եւ ծանրապէս վիրաւորեց։ Վիրաւորեալը թէև իր տունը տարուեցաւ դարմանուելու համար, սակայն կէս ժամ յետոյ մեռաւ։ Սրճարանին տէրն՝ իբրեւ պատճառ այդ արկածին՝ ձերբակալուեցաւ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԺԱՆՏԱՏԵՆԴ

Ժանտատենդը (Ռէֆօ) հիմնապէս մէջբոլոյային հիւանդութիւն մ'է, երկարատեւ և սաստիկ կերպով տարածուելիկ։ Ժանտատենդի մէջբոլոյ բովանդակ կազմուածքին մէջ չտարածուիր, այլ մի միայն մարմնոյն ամենէն խորը, աղիքներուն մէջ, ընդհանրապէս հոն կը ցանէ իր սերմը, հոն կամ և կը բազմանայ, հոն կը դնէ իր բոյնը և քիմիական զօրաւոր թոյն մը կը չինէ և վերջապէս աղիքներուն մէջի գընտիկներուն (Glandes de Peyer) վրայ բորբոքում մը առաջ կը բերէ և վէրքեր կը գոյանան աղեաց մէջ, հիւանդութեան երկրորդ օրէն սկսելով։ Այս թոյնը երթալով կը չատնայ ադիքներուն մէջ և մարմնոյն ամէն կողմերը տարածուելով՝ մէկէն ի մէկ կը սաստկանայ հիւանդութիւնը։ Հիւանդութիւնը այս կերպով կը կեղրոնանայ աղեաց մէջ, թոքերուն և կամ նոյն իսկ գլխուն մէջ ջղային դրութեան վրայ։

Հիւանդութիւնը վերջապէս երեւան կ'ելնէ երկու օրոշ նշաններով, սաստիկ գլխացաւով և երկարատեւ ջերմութեամբ որ ընդհանրապէս կ'սկսի կէս գիշերին կամ կէս օրին։

Ժանտատենդը երբեմն մէկէն ի մէկ երեւան կուգայ և երբեմն ալ անորոշ կերպով կսկսի։ Ընդհանրապէս մարմնոյ յոգուածներու և ոսկրային անորոշ և կանխայայտ ցաւեր կերեւան, ընդհանուր տրկարութիւն, ախորժակի կորուստ, փըսխում, ստամոքսային անկարգութիւններ, որովայնի խիներ, արիւնհոսութիւն քիթէն, մասնակի կամ ընդհանուր ջղացաւեր (nevralgie), ջղաձգութիւններ և դող այս հիւանդութեան սեփական և մասնաւոր նշաններն են։ Այս պատանդները ամբողջովին կամ մասամբ կը տեսնուին և մարդուն կազմուածքին, տարիքին և սեռին համեմատ ուժգին կամ թեթեւ կըլլան։

Այս ախտանիշները հիւանդութեան առաջին շրջանը կը ցուցնեն և մինչեւ մօտաւուտ տագնապը կը տեւէ 5-15 օր։

Երկրորդ շրջանին մէջ այս նշանները աւելի կը սաստկանան, բոլոր մարմինը կը հիւանդանայ սաստկապէս, սիրտը, թոքերը, լեարդը, փայծաղը և մանաւանդ երիկամունքը կը մեծնուին։ Մորթին երեսը մանաւանդ փորին վրայի բորբոքման 2-5 հազարաւէթիր տարածութեամբ կարմիր նշանները (Taches rosées lenticulaires) մասնաւորապէս ժանտատենդի յայտարար ախտանիշաններն են, որք երեւան կուգան հիւանդութեան 8-10րդ օրը և կը տեւեն մի քանի օր միայն։

Այս շրջանին մէջ ջերմութիւնը կաւելնայ 39 մինչ 40 և աւելի աստիճանի, բազկերակը կ'արագանայ, գործարաններու անկարգութիւն առաջ բերելով. արիւներթութիւն և յաճախակի փսխում կը պատահի ինչպէս նաև ուղեղային համառնում որուն յաճախ կ'ընկերանայ սաստիկ գլխացաւ և գառանցում (délire). այս շրջանը կրնայ տեւել 8 օրէն 12 օր որուն կը յաջորդէ երրորդ շրջանը։ Այս շրջանին մէջ ցաւերը և տագնապները կը դադրին հետզհետէ, ջերմութիւնը կ'սկսի իր բնական աստիճանին գալ և ալ հիւանդը աղեկցած է։

Ըստ բժշկաց, ճշմարիտ ժանտատենդը յառաջ կուգայ մի միայն մասնաւոր պասիլէն. ուրեմն ժանտատենդը պէտք է դասել այն հիւանդութիւններուն կարգը որոնք բովանդակապէս այս պասիլէն ծագում կ'առնեն։ Կան արդարեւ այնպիսի հիւանդութիւններ որք առ հասարակ կը ներկայանան ճիշդ ժանտատենդի պատկերով և անոր ախտանիշական երեւոյթներով և բուն ժանտատենդի պէս ծանր կամ մահացու հանգամանք մը ցոյց կուտան։ Շատ անգամներ ալ այլ և այլ հիւանդութեանց ախտանիշները միատեղ երեւան գալով լաւ մը չը ճանչցուիր բուն ախտը և այս պարագային մէջ է որ ընդհանրապէս մահացու կըլլայ։ Ժանտատենդը իր առաջին քայլերուն մէջ տենդ մը կամ ինֆլուէնցայի երեւոյթը ցոյց կուտայ և արդարեւ առաջին քայլերուն մէջ անոր ախտանիշները գրեթէ նոյն են ճշմարիտ տենդի, հարբուխի, շառաջերմի և հարանիթի ախտանշաններուն հետ և ուժգնապէս կը ցնցէ գործարանները։

Ժանտատենդի պասիլը կը մտնէ ամենէն աւելի ընչառութեան խողովակէն՝ քիթէն և կը նպաստէ հիւանդութեան երեւան գալուն։ Ապականեալ և անմաքուր ջուրերը լաւագոյն միջոց մ'են կամ դայն աւելի սաստկացնելու և կամ դայն յառաջ բերելու։ Այս տեսակ ջուրերու մէջ ժանտատենդի միքրոպներ գտնուիլը հաստատած իրողութիւն մ'է. այդ միքրոպները բերնէն կը մտնեն և մարսողութեան խողովակէն ալ անցնելով ուղղակի կ'երթան կը հաստատուին մեծ աղիքներուն մէջ եւ, ինչպէս ըսինք, հիւանդութիւնը առաջ կը տանին այն պարագային մէջ միայն իր գըտնուած տեղը։ Եթէ աղիքները արդէն տըկար են, պասիլը շատ դիւրաւ կրնայ բոյն դնել հոն։

Ցուրտ օդը և ցուրտ եղանակները, օդին յաճախակի փոփոխականութիւնը, մանաւանդ խոնաւութիւնը՝ որոնք ընչառական գործարանին, թոքառաջներուն վրայ բորբոքումներ կը պատճառեն, մեծապէս կը նպաստեն ախտին երեւան գալուն։

Ամենէ բանէ առաջ պէտք է ըսել թէ արդէն մարդուս կազմուածքը կանխատրամադրութիւն կրնայ ունենալ այդ և այս կարգի հիւանդութիւններու։

Ժանտատենդը ամենէն աւելի կը փոխանցի ուղղակի հիւանդին արտահանութիւններովը, շատ անգամ ալ հագմամբ, իրեղէններու և գործածած անօթներու միջոցաւ։ Ուրեմն տեսնենք թէ առողջապահիկ ինչ նախազգուշութիւններով մարդս կրնայ զերծ մնալ այս հիւանդութենէն։

Նախ հիւանդութեան միքրոպներուն տարածումը արգիլելու համար, հականիխականներով սենեակին օդը մաքրելու եւ առանց ժամանակ անցուցելու՝ ժանտատենդէ բռնուած հիւանդը մեկուսացուցեալ է, առանձին սենեակի մէջ դնելով զայն։

Ժանտատենդի տարածման ամենէն աւելի կը նպաստեն տրամադիր անձանց հիւանդին հետ յարաբերութեան մէջ գըտնուիլը և չատ մը մարդոց հիւանդին սենեակին մէջ հաւաքումը։ Հարկ է նաև ապաքինած անձերը մէկէնիմէկ առողջ անձանց հետ յարաբերութեան դնելէ զգուշանալ, մինչեւ որ բժիշկը չարտօնէ։

Հիւանդին սենեակը և անկողնոյ կազմածները, անօթները ապանեխել միշտ և հագուստները ապանեխելէ վերջ միայն հագցուցնելու է՝ հիւանդութեան ամբողջ տեւողութենը միջոցին։

Ադտոտած զգեստները և լաթերը լուացարարին տալէ առաջ լաւ մը հականեխել։ Վերջապէս ամեն անդամ որ պատահի այս հիւանդութենը, տարածումը արգիլելու համար ամեն կարելի եղած կանխահոգ միջոց ի գործ դնելու է։ Մարմնոյն բոլոր գործողութիւնները լաւ վիճակի մէջ պահելու զգուշութիւնները նաեւ չմոռնալու է։

Դարմանում. — Ժանտատենդը ինքնին շատ վտանգաւոր և յաճախ մահացու հիւանդութիւն մ'է։ Մենք հոս նպատակ չունինք բժշկական դեղերու գործածման վրայ խօսիլ, կուզենք որ միայն վերոյիշեալ ախտանիշները ցոյց տուող հիւանդին նկատմամբ յետագայ կանխագուշութիւններն ընել ու անմիջապէս դիմել բժշկին։

Հիւանդութիւնը անցնելէ վերջ շատ անգամ մարդուս վրայ տարիներով կրնայ մնալ իր ազդեցութիւններուն թողած հետքերը, ինչ որ կը ցուցնէ թէ օրքան հոգ տանելու է հիմնական բուժում մը ձեռք ձգելու համար։

Ահա՛ ըլլալք զգուշութիւնը, — բարեխառն ջերմութեամբ 20° սենեակի մը մէջ հանգիստ պահել հիւանդը և լաւ խնամել ու հսկել անոր վրայ։ Եթէ ամենափոքր անխոհեմութեամբ թեթեւ ցուրտ մը առնէ, իսկոյն աւելի կը ծանրանայ հիւանդին վիճակը։

Պէտք է գիտնալ թէ մարդ անդամ մը որ ժանտատենդի ենթակայ ըլլայ, ընդհանրապէս ադտ կը մնայ այլ եւս անոր վարակումէն, կերպով մը պատուաստուելով ընդդէմ աւերիչ միքրոպին։

ՏՈՒԹ. Ե. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

17 յունիս 95, Մալկարա

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

Մնակեան էֆէնտիի օսմանեան թատերական խումբը վաղը գիշեր Նշան-Թաշի Օրօրա պարտէզի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացունէ

ՊԱԼ-ՄՈՒՄՃԸ

տառմ ինն արարուածով։

ԱԶԳ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Մաքսային 5 % օսմ. պարտաթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 2 1/2 % (երկուքուկէս առ հարիւր) վճարմանայ տոկոս մը պիտի վճարուի իրենց թուղթերուն անուանական արժէքին վրայ։

Ուստի 1895 յուլիս 1/13էն սկսեալ պարտն իրենց թուղթերուն թիւ 18 կուպոնները սովորական պտրտրբոնիներուն հետ ներկայացունել օսմ. կայս. Պանքան՝ ի Պոլիս, Թարաքճիլար, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ կէս օրէն ետք ժամը 2։

Ներկայացուած կտրոններուն փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի իրենց որ հանման թուականէն 10 օր ետք պէտք է ներկայացուի օսմ. կայս. Պանքան ի Ղաաթիա։ 2—5

Արարատ

ՂԱՀԱՐԻՍ, յունիս 24/6 յուլիս 1895

Անուանումն. և Վճարեալ	Թուական	Անուանը Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100	1831	Բնս. Մէրիկ A	64	30
100		» » B 1 %	44	30
100		» » C	30	20
100		» » D (զոցուած	28	24
400		» » D (բացուած	28	23
100	1870	Բում. եկեղ. (զոցուած	152	50
Գր. 500		Բում. եկեղ. (բացուած	153	—
Անկ. Վճր. 20 10	1890	Օսմանիէ 4 %	103	20
22 11	1869	Բրէտի ժէն. Օպ.	11	14
10 5	1872	Սօս. Օպ. տը Շ. է Վ.	6	31
140 140	1878	Լաւբրիսմի	52	50
500 300	1889	Ղնաատլուի (Բժշ.	605	—
500 500		Երկաթուղիք (Պրա. % 3	315	—
20 8	1882	Թրամուէյ (Բժշ. % 5	11	—
500 500		Թրամուէյ (Պրա. % 5	500	—
500 200	1883	Օսմ. Ռէժի	22	—
1.40 1.40	1892	Օսմ. Միկրոբէ % 5	3	17
11 5 1/2	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.	8	15
500 500	1832	Զրի Ընկ. Տէրբոս	453	—

ԱԹԻԱՆՑ (Բրիմ) ԻՌ ՂՐՈՒՑ	Օ. Ռ.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատ	2	75
1 ամսուան համար	6	20
1 օրուան համար	1	25
Ռըքսը	—	—
Կանիֆլ (Էվվալէսիզ)	—	70

ԱԹԻԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՂՐՈՒՑ		
8 օրուան համար 25 հատ	Ֆր.	4 —
1 ամսուան համար	»	6 —
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անզ. ոսկի Օ. Ռ. 100 ղրշ.էն		110 16
20 Ֆրանքնոց		87 3
20 Մարքնոց (Թերմանական ոսկի)		107 20
Քրիվից		51 20
Բուպլ Ղոնաղրամ		8 46
Մէճիտիյէ		108 12
Մանր արծաթ		103 —
Մէճիտիյէ		98 —
Տակոս Ղալաթիոյ Սակարանի		6 —

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՆԱՆԱԳՐՈՅՑ		
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109 3/4
Փարիզ »	Ֆր.	22 96
Վիեննա 8 օրուան	Ֆլորր.	10 97
Գերլին չէք	Մարք.	18 45

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 6 Յուլիս		
Քոնսոլիտ Ռսմ. B Կնխկ.	Ֆր.	— —
» » C »	»	28 47
D (Բացուած	»	— —
D (Գոցուած	»	26 25
Բումելիի երկաթուղի	»	153 18
Բրիսրիդ	»	493 81
Մարսային Պարտաթուղթ	»	520 —
Օսմանիյէ	»	481 25
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	501 87
Պանք Օթոման (անուանկն.)	»	722 18
Ռանթ Ֆրանսական 3 %	»	102 27
» » 4 1/2 %	»	108 25
» Իտալական	»	89 45
Բրէտի Լիոնէ	»	825 —
Բրէտի Թոնսիէ	»	— —
Քոնդու

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՍԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

180

ՆՕՐԹՀԻՐԸՆ ԷՖՈՒՐԴԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ա.ԱԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,000
ՀԱՍՈՒՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 1,105,300

ՆՕՐԹՀԻՐԸՆ ԼԸՆՈՒՐԴԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ա.ԱԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՒՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 2,906,678

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական շրջահայեցութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած գումարն է 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ա.ԱԳԼ. ՈՍԿԻ 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Ա.ԱԳԼ. ՈՍԿԻ 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ նոր նաւերուց և առագաստանաւերուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պարմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ զուզոգ կը հրաւիրուին գիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան դեռնոյարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութիւն։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

28

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 21ԷՆ

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Կ'ԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՊԵՄԲԵՐ 1310

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍԱՒՈՐ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՈՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ

L'ANCRE ԼԱՆՔՈՒԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՈՒՐՄԱՐ 1871 Ի.Ն ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՀԱՄԱՐԱՆ ԴՈՒՐՄԱՐ
126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, նախագահ
» Ռոտոլֆ Հոթոս, դեր-նախագահ
» Ժորէֆ Հոթոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Ռոյսման Նաբօ » » » »
Անդուան Բրօքիշ տ'Օնսէ
Թէոտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնտի կ-Ինկենայմ

Կառավարական Բանկիր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՌ, կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մարտիգոլու, ԼԻՕՆԵԼ ՊՕՆՏԻ Գլխաւոր Գործակալ, ՄԻՔԷՈՒՆ ՏԻՆԷ ՀԱՐՍԼԻՍԻԱՆ կ. Պոլիս, Գալատասարայի խան թիւ 7,
302

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԼՍԻԻԼՆԵՐԸ

Մեղային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն աղուն և ամենալաւ իւրացնելին է։
Վաճառատեղին՝ դեղարան Լաքրուա, 76, Շաթօյոս փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

ՍԻՏՆԵՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԿԻՓՔԷ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զսելիները՝ Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին **Ճօհն Նօվիլ եւ Որդիք** գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զսելիներու կեղծը կը շինեն եւ անգլիական տարեր չնաչցղոցներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զսելիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօհն Նօվիլ եւ որդւոյ գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զսելիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային անգլիական տարեթուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիմոնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամակղներու ամենէն մեծ **Միլեր** գործարանին։

Այդ դրամակղներ ամեն կերպով կը դիմանան հոդեին եւ գոզերու դէմ։ Փոփոխողներու ցոյց պիտի տրուին վիպականներ, որ կը հաստատեն **Միլերի** դրամակղներու տոկունութիւնը։

Սիմոնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառախաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան ասպանիներ ինչպէս նաեւ առաջուն լայնէյ լամպարներ, սրսցներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուորական լայնէյ կոնակներ, հրթիռի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնքնին կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

Թ. 312

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ ՔԻՆԷԻՆԱՅԻ

ԳԻՆԻ ԵՒ ՕՇԱՐԱԿ

ԿՈՒՄՈ ԵՒ ԸՆԴ. ԴԵՂԱԴՈՐԾՈՒ Ի ՓԱՐԻԶ

QUINQUINA FERRUGINEUX

Այս երկու դեղերուն վիրանութիւնները յանձնարարելի են անարիւնութեան, դաշտաին անկանոնութեանց, սամանքի գելումներու, աւշականութեան և արեան տկարութեան դէմ։ Կոմոս և Ընդ. Երկաթախառն Քինքինայի Գինին և ՕՇԱՐԱԿԸ շուտով կը բաղցնէ տկար տղաքը, ուժգոյն և անարիւն աղջիկները։ Օշարակը փոքր տղաքներու համար կը գործածուի։ Քինքինայի կեղեւովը կը պատրաստուի որ կը ծառայէ հաշակաւոր Բելլէէ քինինի պատրաստութեանը։

Փարիզ, 8, Վիլլիէն փողոց
և ամեն դեղարաններ։ 10

ՊԱՁԱՐ ՌԻՒՍ

Ալեքսէրդ Իլիաս և Ընդ
447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451
(ռուսական դեսպանատան քով)
մասնաւորապէս կը գտնուին՝

Սեւ խաւեար ընտրելագոյն.—Զորցած, աղած և համեմուած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Ելիշկներ—Ժամպոն—Լեզուներ—Փիլէթօ—Համեմուած վարուոգ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիսքիւիթ—Անուշեղէն—Թէյ։

Մէնք պէսպէս-ռիւն պահածոյ ռուսիլիա Վատկա և ռուսական առաջնակարգ ըմպելիք

Որդի գէն

Մաշ.—Պաղար Ռիւսը չաբաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ընդունի։ 210

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ՝ ԸՆԴ

Մարքիզեան և Պարեա-Դ ՊՂԼԷ-կոնոնաւորապէս քանող

Ա-ՊԼՆԷ չոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն Յուլիս 10ին իրիկուան ժամ 5ին (Ը. Ե.)։

Սիւրմենէ չոգենաւը ու դրպի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Յուլիս 16ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղիով ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագիրքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմեցէք գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԷՊՈՒԼ
331 Մահմանէ փողոց թ. 108

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻՏԻ — ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻԶՈՑԻ ՀՐԱՇԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը ջնջէ տոհմիկն, փոպոը, Ներարկումները։ 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերին անգոյտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։

Ամէն քաբսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամէն դեղարաններ 15

ՏՐՔ. Ս. ԹԱՔԱՏԻՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ՀԱՍՊԱՊԵԼ 1852 — ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱՐՈՑԺՔ — ՀԱՍՊԱՊԵԼ 1852

Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քավչուէ լինտի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի ադամանդ և մեռաղով լիցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ խոտերն և կը քաշեն առանց ցաւ պատճառելու (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍՈՒԹՈՎ ՁԵՌԱՐ

CH^les FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

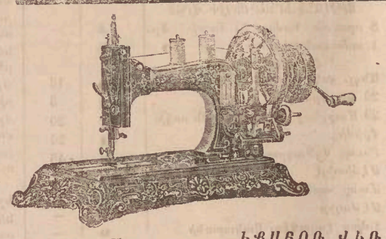

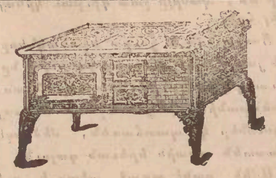

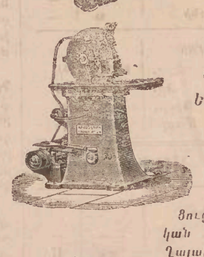

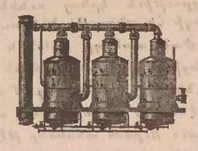

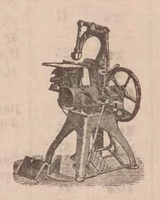

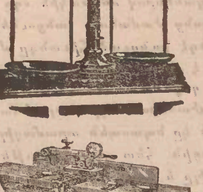

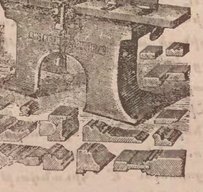

ԷՖՐԱԻՈՒ ՎԷՌՊԱՆՑ
ԸՆԿԵՐԱՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերու Ղալաթիա, Բերա Էմպէ Բազար եւ Մէհմէտ Ալի փողոց, Թիմարէյ խան [Նահանկին կեղրոնատեղի Բէժիի]

Մեծ մեքերը զանազան մեք նաներու, որը են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու բարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժմամբ կը դրուի եռեք յանձնարարն ուզէ։ Պաղ բարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 տիրկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարան։ Կը գտնուին նաեւ ճարարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթաթիթեղէ եւ ծանրաբարտէ թիթեղառաներ, թիթեղագործութեան, դարձնութեան, կոպդարարութեան, առարձագործութեան մեքենաներ, ջրի սնոներ, հերիզագործական մեքենաներ, շաղաս, գերմանական երկաթէ գերանիկներ, ասֆալտ, խայծդանաւոր քարտոն, խոհանոցի անօթ, կազի լամբարներ, մեմիշի կամ զմածը, պիսիրլեդ, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

Գտանգիրք
ԱԹԷՆՔ, Լոնտոնէն փողոց, 11 [նախկին Գոլոտա Աթէնքի]

Գնդրանները
ՍԵՂԱՆԵԱԿ, Թոմիանէ Ջաւ, Պիրէն, Բիլլատոն փոց.

Գործակալութիւնք

ՍԵՂԱՆԵԱԿ Կ. ԻԶՄԻՐ	ՄԵՐՈՒՆ ՀԱԼԷՊ	ՊԷՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ	ՔԱՒՇԱՆ ԵԱՖԱ

Մորֆեւ, Զանդա, Բաղրաս, Քալամաղ, Շիրազ Զոյռ, Ալեքսանդրիա, Դաճիր » 32

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԻՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հասպասելի է Փարիզ էր Եղրոնոպոլիսի, Պանի փողոց, Ռիս— 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթատանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիոն-Վիթ»	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէշի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՒՆՆԵՐՈՒ

ՊԱՀԱՌԷ ԳԱԼԱՏԱՅԻ, ՈՒՏԹՈՒԼ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍԹԱՄՊՈՒԼ

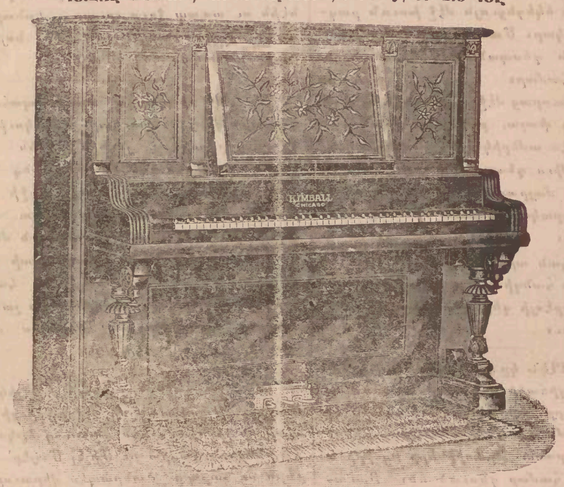

W. W. KIMBALL & C°
ՇԻԿԱԳՈՅԻ ՀՐԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳԻԼԼԻՄՊԻԷՆԷՆ «ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՉԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ
ՁԱ.ՓՆ.—ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻԿԱԳՈՅԻ.—ՀՈՒՆ ԵՒ ՁՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկան ապրանաց զերազանցութիւնն աշխարհաճանաչ է արդէն. միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւրամատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարը պատիւ ունին ծանուցանել Արդոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր հանձնայնութեան մէջ եղած են այս գործարանին հետ, Յունաստանի, Եգիպտոսի, Գալլիպոլիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծանօթացնելու համար, որով կարող են նոյն իսկ յԱմերիկա ծախուած գնուիլն շատ աւելի ածան վաճառել զանոնք։

Արդոյ յանձնարարը, փոխանակ Բերայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնէ թէ հասարակ դաշնակի մը գնին քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենայ ունենալ այս պատուական դաշնակներէն եւ երգեհոններէն։

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԾԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Գոցուած վիճակի մէջ հայելաւոր սրանդէրի դարանի մը մէն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամեն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

ՇԻՐՔԷՆԻՆ ԽԱՅՐԻՅԵԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑՑ

1895 ՄԱՅԻՍԻ 11 Է.Ն ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1

Վերջին Ելք Ղալաթիոյ

11 15 ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Բ.Հիս.Պէպ.Արն. Գրչ. Օրթ.Պշր.
11 — Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշր.
11 — Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.
11 15 Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիր.Զէնկ.Պէյլ.Գգկ.
12 — ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ. Ենիր. Սթն. Մրկ. Պյմ.Բ.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
12 45 ԵՒՄ.Մպպ.Պէյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Պոյմ.Բ.Հ.Պէպ. Արնր.Գրչ.Օրթ.Պշրթ.
12 05 Պէյգ.Բշպ.Ենիր.Զպգ.Գնլ.Պոյմ.Բ.Ա.Հս.Գնտլ. Արն.Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Գգկ.Պշր.Գնտլ.
12 40 Բ.Ա.Գվ.ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Զպգ. Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Գգկ. Պշր.
1 45 ԵՒՄ. Մրպպ. Պէյ. Թրպ. Ենիր. Սթն. Մրկ. Պոյմ.Բ.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պէշրթ.
2 — ԵՒՄ.Մէջպ.Պէյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ.Գանտլ.Վնր.Զնկր.Պէյլ.Գգկ.Պշր.
2 30 Ա.Գվ.ԵՒՄ.Մէջպ.Պէյ.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Զպգ. Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վանր.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.
3 — ԵՒՄ.Մէջ. Պէյ.Թրպ.Ենիր.Սթն.Մրկ.Պոյմ. Բ.Հս. Պէպ, Արնվ, Գրչ. Օրթ, Պշր,
3 45 ԵՒՄ.Մպպ.Պէյ.Թրպ.Պէյ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ. Գանտլ.Վնր.Զնկր, Էյլ.Գգկ.Պշր.
4 15 ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Սթն.Մրկ.Պյմ.Բ.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
5 — ԵՒՄ.Մպպ.Պէյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Բ.Հ, Պէպ.Արն, Օրթ.Պշր,
5 45 ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Իսթ. Մրկ.Պոյմ. Բ.Հս Պէպ.Արվ.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
5 30 ԵՒՄ.Մպպ.Պէյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ. Գանտլ.Վնր.Զնկր.Պէյլ.Գգկ.Պշրթ,
6 45 Պէյգ.Ե Բ.Գանտլ.Մրկ.Բ.Հ.Հ Գնլ.Ա.Հ.Արն.Զնր, Պէյլ.Օրթ.Գգկ.Պշկ.Իսկ,
7 — ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Ենլ.Մրկ. Գնլ. Բ.Ա.Հս.Գնտ.Ա.Բ.Զնկ.Պէյլ.Օրթ Գգկ.Պշթ.Իսկ.
7 45 Ա.Բ.Գվ.ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Մրկ. Բ.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
8 45 ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վանր.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.
9 15 ԵԷՆմ, Մէջ, Պէյ, Թար, Ենր. Սթն. Պոյմ. Բ.Հիս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշր.
9 40 ԵՒՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Պէյգ. Ենր. Զպգ, Ա.Հս, Արնվ.Զնկ.Պէյլ.Գգկ. Իսկ,
10 — ԵՒՄ.Մպպ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Մրկ. Բ. Հս.Պէպ. Արն.Օրթ.Պշկ.
10 25 ԵՒՄ, Զպգ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Պէպ.Օրթ.Պշր.
10 40 ԵՒՄ.Մպպ.Պէյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա. Հիսար.Գնտլ.Զնկլ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ,
11 — Մպպ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Պոյմ.Բ.Հ.Արն.Օրթ.Պշր.

Կ. Պոլսոյ Վերջին Ելք

12 15 Պէշկ.Օրթ.Արնվ.Բ.Հ Իսիր-Եէնր.Պէյգ.Թրպ. Պէյ.Մէջպ.Եէնմ.Բ.Ա.Գավազ
1 — Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Բ.Հս.Պոյմ.Իսթ.Ենր. Թրպ.Պէյ.Մէջ.Ենմ.
1 30 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ. Գնլ. Զպգ. Բշպ.Պէյգ.Թրպ.Մպպ.Ենմ.
1 45 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հս.Մրկ.Ենր,Թրպ. Պէյ.Մպպ.Ենմ.
2 30 Պշր,Օրթ,Ենր.Թրպ.Պէյգ.Մպպ.Ենմ,
3 30 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ. Վնր. Գանտլ, Ա.Հ,Գնլ, Զպգ.Բշպ.Պէյգ.Թրպ.Պէյ.Մպպ.Ենմ,
2 20 Դաշ.Պշկ.Իսկ.Գգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ. Ա.Բ.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ, Գրգ.Թրպ. Պէյ. Մպպ.Ենմ.
3 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ. Բ.Հ.Պոյմ.Ենր.Թրպ, Պէյ.Մպպ.Ենմ,
4 — Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հ.Մրկ.Իսթ. Ենր. Թրպ.Պէյ.Մպպ.Ենմ.
5 — Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ,Բ,Հ,Պոյմ,Սթն, Ենր, -Թրպ, Պ.ոյ.Մպպ.Ենմ.Բ.Ա,Գավազ
5 05 Դաշ.Պշկ.Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ. Գնտ.Ա.Բ. Հս.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պէյգ,Ենր.
6 — Դաշ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Բ.Հս. Մրկ. Ենր. Պէյգ. Թրպ.Պէյ.Մպպ.Ենմ.
7 — Պշ.Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Բ.Հ.Պոյմ. Ենր.Թրպ.Պէյ.Մպպ.Ենմ.
7 35 Պշկ.Օրթ,Արն,Ենր,Թրպ,Պէյ,Մպպ,Ենմ,
8 — Իսկ.Գգկ,Պէյլ,Զնկ,Արն, Գնտլ. Ա Հս. Գնլ. Զպգ.Բշպ,Պէյգ,Թրպ,Պէյպ,Մպպ,Ենմ,
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հ.Մրկ.Ենր. Թրպ. Պէյ.Մպպ.Ենմ.
9 15 Պշկ.Օրթ. Արվ. Բ.Հս. Պոյմ.Ենր.Պէյգ. Թրպ. Պէյ.Մպպ.
10 05 Դաշ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պրգ.Մպպ.Բ.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հս.Պոյմ.Մրկ.Սթն, Ենր.Թրպ.Պէյ.Մպպ.Ենմ.
10 50 Դաշ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Բ.Հս. Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ.Գրգ.Պէպ.Ենմ.գացող Հ.Գ.Ի պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկ.Գգկ.Պէյլ,Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Գրգ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Բ.Հս,Մրկ.Սթն.Ենր. Թրպ Պէյ. Մպպ.Ենմ հասկ
11 30 Պշկ.Գգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Դանտ.Պէպ.
12 — Մրկ.Ենր,Թրպ,Պէյ.
12 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ. Արվ. Պէպ.

Գրամատարան Ելք

Գրամատարանս Ելք Սիրոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէշի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42